

DE STER

93E JAARGANG

NUMMER 2

DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN

FEBRUARI 1993

DE STER

FEBRUARI 1993

Op de omslag:

Een voormalig methodistisch predikant, broeder Kaloveti Tubu uit Fiji, kwam in 1975 voor het eerst in aanraking met de kerk – een vrouw in de bus vertelde hem erover. Hij bestudeerde het evangelie geduldig tot zijn vrouw, Luisa, in 1984 er mee instemde dat hij gedoopt werd. Nu is broeder Tubu's hele gezin actief in de kerk. Op de foto, die voor hun huis is genomen, draagt broeder Tubu een sulu en zuster Tubu draagt een jurk die volgens een typisch Fijisch patroon voor topa-kledij geweven is. Fotografie: Shirleen Meek Saunders. Zie 'Fiji: eilanden van geloof', blz. 32.

ARTIKELN

BOODSCHAP VAN HET EERSTE PRESIDIUM	
DE PADEN DIE JEZUS GING PRESIDENT THOMAS S. MONSON	2
BRIGHAM YOUNG EN MAATSCHAPPELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID	
ARTHUR R. BASSETT	10
FAMILIEALBUM: EEN FOTOGRAFISCH ESSAY	18
FIJI: EILANDEN VAN GELOOF SHIRLEEN MEEK SAUNDERS	32
PORNCHAI JUNTRATIP GEESTELIJK VOORBEREID	
DAVID MITCHELL	42
HET GELUK VAN JE PARTNER MELVIN L. PRUEITT	46

VOOR DE JONGEREN

EEN PLAATJESBOEK ALS GETUIGENIS MALY SOUVANTHONG	8
VERBORGEN SMART LISA A. JOHNSON	26
OP HEILIGE GROND GREGORY ENCINA BILLIKOPF	30

RUBRIEKEN

INGEZONDEN BRIEVEN	1
HUISBEZOEKBOODSCHAP	
DE HEER DAGELIJKS ZOEKEN	25

DE KINDERSTER

VERHALEN UIT HET BOEK VAN MORMON	
ALMA'S ZENDING NAAR AMMONIHAH	2
VEEL PLEZIER!	5
PARTICIPATIEPERIODE	
EEN TEMPEL IS HET HUIS DES HEREN JUDY EDWARDS	6
DE VEILIGE EN ZEKERE WEG VICKIE ANDERSON UND LORALEE WILKEY	8
VAN VRIEND TOT VRIEND:	
OUDERLING L. LIONEL KENDRICK	12

DE STER

Februari 1993 93e jaargang Nummer 2

Officiële Nederlandstalige uitgave van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen

Eerste Presidium:

Erza Taft Benson
Gordon B. Hinckley
Thomas S. Monson

Raad der Twaalf:

Howard W. Hunter, Boyd K. Packer, Marvin J. Ashton, L. Tom Perry, David B. Haight, James E. Faust, Neal A. Maxwell, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Joseph B. Wirthlin, Richard G. Scott

Adviseurs:

Rex D. Pinegar, John H. Groberg, V. Dallas Merrell, Robert E. Wells

Redacteur: Rex D. Pinegar

Hoofd afdeling leerplannen: Ronald L. Knighton

Hoofd kerkelijke tijdschriften: Thomas L. Peterson

Internationale tijdschriften:

Zakelijk redacteur: Brian K. Kelly
Assistent: Marvin K. Gardner
Adjunct-redacteur: David Mitchell
Assistent-redacteur: DeAnne Walker
Leidinggevend art-director: M. Masato Kawasaki
Art-director: Scott D. Van Kampen
Vormgeving: Sharrt Cook
Rooster: Tom Fossett

Vertaling, nieuwsredactie en administratie:

CPB: Vertaalbureau
Postbus 224, NL-3430 AE Nieuwegein
Telefoon: 0 34 02-4 02 60
Nieuwsredacteur: A. H. Niessink
Administratie: H. E. Schuwer-Oppermann

Uitgever:

Kirche Jesu Christi der Heiligen der Letzten Tage
Industriest. 21, Postfach 1549, D-6382 Friedrichsdorf 1
Telefoon: 0 61 72-71 03 34

© 1993 by

The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints

Alle rechten voorbehouden

Printed in Germany

De tijdschriften van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen verschijnen maandelijks in het Chinees, Deens, Duits, Engels, Fins, Frans, Italiaans, Japans, Koreaans, Nederlands, Noors, Portugees, Samoans, Spaans, Tongaans en Zweeds; eens in de twee maanden in het Indonesisch, Tahitiaans en Thais; en eens per kwartaal in het IJslands.

Informatie voor abonnees in de V.S.:

DE STER (ISBN 1044-3401) is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, Utah 84150. Second-class postage paid at Salt Lake City, Utah. Subscription price USD 10.00 a year USD 1.00 per single copy. Thirty days notice required for change of address. When ordering a change, include address label from a recent issue; changes cannot be made unless both the old address and the new are included. Send USA and Canadian subscriptions and queries to Church Magazines, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, United States of America. Subscription information telephone number 801-240-2947.

POSTMASTER: Send address changes to DE STER at 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, United States of America.

Jaarabonnement:

Nederland: NLG 32,00 - België: BEF 590,00

Het abonnement kan elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd, tenzij twee maanden voor vervaldatum schriftelijk is opgezegd. Opgive van een nieuw abonnement te richten aan de administratie; wacht met betalen tot u een acceptatiekaart (België: stortings-/overschrijvingsformulier) ontvangt.

Versijnt twaalf maal per jaar

93982 120
Dutch

INGEZONDEN BRIEVEN

INSPIREREND

Ik kwam twaalf jaar geleden in aanraking met de kerk. De boodschap die de zendingen mij brachten over het Boek van Mormon, trof mij diep.

Niet lang nadat ik lid van de kerk was geworden, werd ik ernstig ziek. Ik heb meer dan een jaar in het ziekenhuis gelegen. In die tijd heb ik de *Seito No Michi* (Japanstalig) en het Boek van Mormon echt leren waarderen. Ik vond troost in de verhalen die mij de geest lieten voelen in deze beproeving. Ik ben weer gezond en ben daar erg dankbaar voor. Bedank dat u mijn getuigenis versterkt hebt.

Reiko Nakayama

Wijk Kichijoji

Ring Tokyo (Japan)

DRUK FOTO'S

VAN DE PROFETEN AF

Ik ben blij met de mooie foto's en de artikelen in *A Liahona* (Portugeestalig). Het blad inspireert me iedere keer weer.

Wij gebruiken de foto's uit *A Liahona* tijdens de gezinsavond en ik zou het fijn vinden als u meer foto's van de presidenten van de kerk zou willen afdrucken. Daardoor kunnen onze kinderen bekend raken met de grote leiders van de kerk. De verhalen uit hun leven versterken ons getuigenis.

Taylor Samways

Ring São Paulo North (Brazilië)

NOOT VAN DE REDACTIE: Met het artikel over de profeet Joseph Smith in *De Ster* van december 1992 zijn we begonnen met een serie biografische artikelen over de presidenten van de

kerk in deze laatste bedeling. Zie blz. 10 van deze uitgave voor een artikel over president Brigham Young.

HET OPENT DEUREN

Liahona (Spaanstalig) heeft mijn getuigenis telkens weer versterkt doordat het me voorbeelden geeft van leden die het evangelie naleven. Ik pas wat ik in de *Liahona* lees toe in mijn leven, op mijn werk en als ik les geef in de kerk. Ik heb het ook kunnen gebruiken om mijn vrienden en collega's in contact te brengen met het evangelie.

Publiceer alstublieft iedere maand het 'Mormorandum'.

Door deze 'memo's' kon ik vaak met anderen over het evangelie spreken. Ik heb ze op het mededelingenbord op school gehangen. Mijn leraren en medeleerlingen hebben de boodschap gelezen en willen nu best eens met de zendingen praten.

Mach Chavarría

Wijk Palm Springs

Ring Palm Springs (Californië)

NOOT VAN DE REDACTIE

Wij hebben grote waardering voor onze trouwe lezers, en wij nodigen u uit ons uw brieven, artikelen en verhalen toe te sturen. Het maakt niet uit in welke taal. Vermeld uw volledige naam, adres, wijk of gemeente en ring of district. Wij hebben genoten van de brieven en artikelen die we tot nu toe hebben ontvangen en kijken er naar uit in de toekomst nog meer van onze lezers te horen. Ons adres is: International Magazines, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah, 84150, U.S.A.

De paden die Jezus ging

President Thomas S. Monson

Tweede raadgever in het Eerste Presidium

Op een kille decemberdag waren we bijeengekomen in de Tabernakel te Salt Lake City om de laatste eer te bewijzen aan een man die we liefhadden, eerden en volgden, namelijk president Harold B. Lee. Zijn uitspraken waren profetisch geweest. Een groot en toegewijd leider was heengegaan. President Lee had ons allen geïnspireerd en het verlangen in ons opgewekt om volmaaktheid te bereiken. Zijn advies was geweest: 'Onderhoud de geboden van de Heer. Volg de weg van de Heer.'

Een dag later, in een zeer heilige kamer op de bovenste verdieping van de Salt Lake-Tempel, werd zijn opvolger geroepen, gesteund en aangesteld tot zijn heilige ambt. Onvermoeibaar in zijn werk, nederig in zijn doen en laten, en inspirerend in zijn getuigenis, nodigde president Spencer W. Kimball ons uit verder te gaan op de koers die door president Lee was uitgezet. Hij sprak dezelfde doordringende woorden: 'Onderhoud de geboden van de Heer. Volg de weg van de Heer. Loop in zijn voetspoor.' President Ezra Taft Benson geeft ons vandaag de dag precies diezelfde raad.

Wij kunnen daadwerkelijk de paden bewandelen die Jezus is gegaan, als we met zijn woorden op onze lippen, zijn geest in ons hart en zijn leringen in ons leven, door de sterfelijkheid gaan.

Satan probeerde Jezus te verleiden door Hem alle koninkrijken van de wereld en hun heerlijkheid te beloven: 'Indien Gij U nederwerpt en mij aanbidt.' Maar de Meester antwoordde: 'De Here, uw God, zult gij aanbidden en Hem alleen dienen.' (Zie Matteüs 4:8-10.)

Op zekere avond viel mijn oog op een reisfolder die we een paar dagen eerder in de bus hadden gekregen. Het was in schitterende kleuren uitgevoerd en heel overtuigend geschreven. De lezer werd uitgenodigd om de Noorse fjorden en de (Zwitserse) Alpen te bezoeken. Een ander aanbod lokte de lezer naar Betlehem – het Heilige Land – bakermat van het christendom. De laatste regels van de boodschap in de brochure bevatte de eenvoudige maar krachtige oproep: 'Kom, en bewandel de paden die Jezus ging.'

Wij kunnen metterdaad de paden bewandelen die Jezus is gegaan als we met zijn woorden op onze lippen, zijn geest in ons hart en zijn leringen in ons leven door de sterfelijkheid reizen. Ik hoop met recht dat we zo door het leven gaan als Hij dat deed – met vertrouwen in de toekomst, een blijvend vertrouwen in zijn Vader, en oprechte liefde voor anderen.

Jezus ging het pad van teleurstelling.

Kan iemand zijn klaaglied om de heilige stad ten volle begrijpen? 'Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt, en stenigt wie tot u gezonden zijn, hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen vergaderen, gelijk een hen haar kuikens onder haar vleugels, en gij hebt niet gewild' (Lucas 13:34).

Jezus ging het pad van verleiding.

De boze verzamelde al zijn kracht, gebruikte al zijn spitsvondigheid, en probeerde Hem, nadat Hij 40 dagen en nachten gevast had en 'honger had', te verleiden en hoonde: 'Indien gij Gods Zoon zijt, zeg dan, dat deze stenen broden worden.' Christus antwoordde: 'Niet alleen van brood zal de mens leven, maar van alle woord, dat de mond Gods uitgaat.'

En weer: 'Indien Gij Gods Zoon zijt, werp Uzelf dan naar beneden; er staat geschreven: Aan zijn engelen zal Hij opdracht geven aangaande u. Het antwoord luidde: 'Gij zult de Here, uw God, niet verzoeken.' De duivel toonde hem vervolgens alle koninkrijken der wereld en hun heerlijkheid

en hoonde wederom, zeggende: 'Dit alles zal ik U geven, indien Gij U nederwerpt en mij aanbidt.' De Meester antwoordde: 'Ga weg, satan! Er staat immers geschreven: De Here, uw God, zult gij aanbidden en Hem alleen dienen.' (Zie Matteüs 4:2-10.)

Jezus ging het pad van pijn.

Sta eens stil bij de smart die Christus ervoer in de hof van Getsemane. 'Vader, indien Gij wilt, neem deze beker van Mij weg; doch niet mijn wil, maar de uwe geschiedde! (...). En Hij werd dodelijk beangst en bad des te vuriger. En zijn zweet werd als bloeddruppels, die op de aarde vielen' (Lucas 22:42-44).

En wie van ons kan de wreedheid van het kruis vergeten? Zijn woorden: 'Mij dorst! (...). Het is volbracht!' (Johannes 19:28,30).

Ja, iedereen moet het pad van teleurstelling gaan, misschien door een gemiste kans, macht die misbruikt werd of een geliefde die zondigt. We zullen ook allen te maken krijgen met het pad van verleiding. 'En het is nodig, dat de duivel de mensenkinderen in verzoeking zou brengen, want anders zouden zij niet naar eigen willen kunnen handelen' (Leer en Verbonden 29:39).

Wij zullen eveneens het pad van pijn bewandelen. Het pad naar de hemel gaat niet over rozen. De Heiland van de wereld verwierf de hemel pas na enorme pijn en veel lijden. Wij, zijn dienstknechten, kunnen niet anders verwachten dan de Meester. Vóór de opstanding komt het kruis.

Maar ons leven hoeft niet alleen over pijnlijke paden te gaan, we zullen ook paden bewandelen die eeuwige vreugde geven.

We kunnen net als Jezus het pad van gehoorzaamheid bewandelen.

Het zal niet gemakkelijk zijn. 'En zo heeft Hij, hoewel Hij de Zoon was, de gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden' (Hebreeën 5:8). Laten we de woorden die

CARL HEINRICH BLOCH, GÅ I WEG, SATAN. HET ORIGINEEL BEVINDT ZICH IN DE KAPEL VAN HET KASTEEL FREDERIKSBORG (DENEMARKEN). GEPLAATST MET TOESTEMMING VAN HET FREDERIKSBORGMUSEUM.

Samuël ons nagelaten heeft tot ons parool maken: 'Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffers, luisteren beter dan het vette der rammen' (1 Samuël 15:22). Laten we niet vergeten dat het eindresultaat van ongehoorzaamheid gevangenschap en de dood is, terwijl de beloning voor ongehoorzaamheid vrijheid en het eeuwige leven is.

Wij kunnen net als Jezus op het pad van dienstbetoon gaan.

Jezus' leven en zending onder de mensen was als een brandend zoeklicht dat alleen maar goedheid uitstraalde. Hij gaf de ledematen van de kreupelen kracht, liet de blinden zien, de doven horen, en Hij maakte de doden levend.

Uit zijn gelijkenissen spreekt kracht. Door het verhaal van de barmhartige Samaritaan leerde Hij ons: 'Gij zult (...) uw naaste [liefhebben] als uzelf' (Lucas 10:27). Doordat Hij vriendelijk was tegen de overspelige vrouw leerde

Hij ons liefdevol te zijn en begrip te tonen. Met zijn gelijkenis van de talenten leerde Hij ieder van ons naar vooruitgang en volmaaktheid te streven. Kennelijk bereidde Hij ons voor op onze reis over de paden die Hij is gegaan.

Tenslotte ging Hij over het pad van gebed.

We leren drie grote lessen uit drie tijdloze gebeden. De eerste uit zijn zending: 'Wanneer gij bidt, zegt: Vader, uw naam worde geheiligd' (Lucas 11:2).

De tweede in Getsemane: 'Doch niet mijn wil, maar de uwe geschiede!' (Lucas 22:42).

De derde les ten slotte gaf Hij ons aan het kruis: 'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen' (Lucas 23:34).

Door het pad van gebed te bewandelen, communiceren we met de Vader en worden we deelgenoten van zijn macht.

Hebben we het geloof, het verlangen, om de paden die Jezus bewandelde zelf ook te gaan? Gods profeten, zieners en openbaarders nodigen ons daartoe uit. Het enige wat we hoeven te doen, is hen te volgen, want zij bewandelen deze paden zelf.

Ik herinner me mijn eerste ontmoeting met ouderling Spencer W. Kimball nog goed. Het was jaren geleden toen hij nog lid was van het Quorum der Twaalf. Ik was destijds een jonge bisschop in Salt Lake City. Op een morgen ging bij mij de telefoon. Ik nam op en iemand zei: 'Met ouderling Spencer Kimball. Ik wil u om een gunst vragen. Bij u in de wijk woont Margaret Bird, een Navajo-weduwe. Ze woont in een caravan in Fifth South Street. Ze voelt zich ongewenst, onnodig en eenzaam. Kunt u haar deze week met het

ZHV-presidium bezoeken, vriendschap sluiten, en haar welkom heten?' Dat deden we.

Er gebeurde een wonder. Margaret Bird fleurde helemaal op onder de nieuwe omstandigheden. Wanhoop verdween. Deze bedroefde weduwe kreeg bezoek. Het verloren schaap was gevonden. Een ieder die getuige was van dit eenvoudige menselijke schouwspel, werd erdoor opgebouwd.

In feite was de bezorgde apostel de trouwe herder die de 99 schapen uit zijn gemeente achterliet en op zoek ging naar de waardevolle ziel die doolde. Spencer W. Kimball bewandelde het pad dat Jezus ging.

Laten we bij het bewandelen van het pad dat Jezus ging luisteren of we het geluid van sandalen op het pad horen. Laten we de hand van de Timmerman vastpakken. Dan zullen we Hem leren kennen. Hij kan tot ons komen als een onbekende, zonder naam, zoals Hij aan het meer tot de mannen kwam die Hem niet kenden. Hij zegt tot ons hetzelfde: 'Volg Mij', en draagt ons een taak op die Hij in deze tijd te doen heeft. Hij gebiedt en aan wie Hem gehoorzaamt, wijs of niet, zal Hij zich openbaren in de beprovingen die zij onder zijn hoede zullen ondergaan; en zij zullen uit eigen ervaring leren wie Hij is.

We ontdekken dan dat Hij meer is dan de Baby van Betlehem, meer dan de Zoon van de timmerman, meer dan de beste Leraar die ooit geleefd heeft. We zullen Hem leren kennen als de Zoon van God. Hij heeft nooit een beeldhouwwerk of een schilderij gemaakt, een gedicht geschre-

HARRY ANDERSON, CHRISTUS IN GETSEMANE.

ven of een leger geleid. Hij heeft nooit de kroon van een koning gedragen of een scepter in zijn hand gehad, noch sloeg Hij ooit een purperen mantel om zijn schouders. Zijn vergevensgezindheid en moed kenden geen grenzen, zijn geduld was onuitputtelijk.

Jezus veranderde mensen. Hij veranderde hun gewoonten, hun meningen en hun ambities. Hij veranderde hun temperament, hun aard, hun karakter. Hij veranderde het hart van mensen.

Denk maar aan de visser Simon, bij u en mij beter bekend als Petrus, hoofd van de apostelen. De twijfelende, impulsieve Petrus zou de avond dat Jezus gevangengenomen

**Wij kunnen net als Jezus het pad van gebed
bewandelen. Door dat te doen, kunnen
we met de Vader communiceren en worden
we deelgenoten van zijn macht.**

en voor de hogepriesters werd geleid, nooit vergeten. Dit was de avond dat de mensen 'Hem [begonnen] te bespuwen en zijn gelaat te bedekken en Hem met vuisten te slaan (...). En de dienaars sloegen Hem in het gelaat (Marcus 14:65).

Waar was Petrus, die beloofd had met Hem te sterven en Hem nooit te verloochenen? Het heilig verslag geeft antwoord op deze vraag: 'En Petrus volgde Hem van verre tot binnen de hof van de hogepriester en hij zat daar tussen de dienaars, zich warmende bij het vuur' (Marcus 14:54). Dat was de nacht dat Petrus, zoals de Meester voorspeld had, Hem inderdaad driemaal verloochende. Ondanks het geduw, het gehoon, het slaan en de smart van zijn vernedering, draaide de Heer zich om en keek in de grootsheid die van zijn zwijgen uitging, Petrus aan.

Een schrijver beschrijft de verandering als volgt: 'Het was voldoende. (...) [Petrus] zou niet meer bang zijn, hij vreesde de dood niet langer (...). [Hij] haastte zich (...) de nacht in (...) het ochtendgloren tegemoet (...). Deze betrouwbare man stond met een gebroken hart voor het gerecht van zijn eigen geweten. Zijn oude manier van leven, zijn oude schaamte, zijn oude zwakheid, zijn oude ik was door goddelijk berouw gedoemd te sterven. Een nieuw, edeler man was geboren' (Frederic W. Farrar, *The Life of Christ*, Portland Oregon: Fountain Publications, 1964, blz. 604).

Dan was er Saulus van Tarsus, een geletterd man, bekend met de rabbijnse geschriften, waaraan ook nu nog bepaalde hedendaagse geleerden grote waarde hechten. Om de een of andere reden beantwoordden deze geschriften niet aan Paulus' behoefte, daarom bleef hij uitroepen: 'Ik, ellendig mens! Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' (Romeinen 7:24). Maar op een dag ontmoette hij Jezus en, voorwaar, alles veranderde. Vanaf die dag af tot aan de dag van zijn dood, spoorde Paulus de mensen aan 'de oude mens [af te leggen] en 'de nieuwe mens [aan te doen], die naar (de

wil van) God geschapen is in waarachtige gerechtigheid en heiligheid' (Efeziërs 4:22,24).

De voortschrijdende tijd heeft het vermogen van de Verlosser om het leven van mensen te veranderen niet aangetaast. Wat Hij tegen de dode Lazarus zei, zegt Hij tegen u en mij: 'Kom naar buiten' (Johannes 11:43). Kom naar buiten, stap uit de wanhoop van de twijfel.

Stap uit de pijn van de zonde. Stap uit de dood van ongelof. Ga op weg naar een vernieuwing van uw leven.

Wanneer we dat doen en we ons op de paden begeven die Jezus bewandelde, laten we dan denken aan het getuigenis dat Jezus gaf: 'Ziet, Ik ben Jezus Christus, Die in de wereld zou komen, zoals de profeten hebben getuigd (...). Ik ben het Licht en het Leven der wereld' (3 Nephi 11:10-11).

'Ik ben de Eerste en de Laatste; Ik ben het, Die leeft, Ik ben het, Die werd gedood; Ik ben uw Voorspraak bij de Vader' (Leer en Verbonden 110:4).

Aan zijn getuigenis wil ik het mijne toevoegen: Hij leeft. □

VOOR DE HUISONDERWIJZERS

1. Als we door het leven gaan met Jezus' woorden op onze lippen, zijn geest in ons hart en zijn leringen in ons leven, reizen we met vertrouwen door het sterfelijke leven.
2. We kunnen vertrouwen hebben in de toekomst en blijvend vertrouwen in onze Hemelse Vader en we kunnen anderen oprecht liefhebben.
3. We kunnen het vermogen ontwikkelen om teleurstellingen, verleidingen en pijn succesvol te doorstaan.
4. We kunnen gehoorzaam zijn, anderen dienen en door het gebed met God communiceren.

EEN PLAATJESBOEK ALS GETUIGENIS

Maly Souvanthong

Als jong meisje groeide ik op in een boeddhistisch gezin in Laos. Ik had nog nooit van Christus of het christendom gehoord. Maar doordat er zoveel onrust heerste, moesten wij ons vaderland verlaten en kwamen we uiteindelijk in de Verenigde Staten terecht. Daar ontmoette ik de zendelingen van de kerk en leerde over Jezus Christus en zijn ware kerk. Ik liet mij in juni 1989 dopen.

Op zondag 26 november 1990 was ik met de bus op weg naar huis. Ik was naar de kerk geweest in onze Aziatische gemeente in Massachusetts. Ik zat naast een meisje van elf en haar zes jaar oude broertje. Ik had ze al eerder in de kerk gezien, maar wist niet hoe ze heetten. Ik wist ook niet dat ze nog geen lid van de kerk waren.

Het meisje had een kinderbijbel op haar schoot. Ze bladerde het boek door en keek naar de mooie plaatjes. 'Kijk', riep ze verrast uit en wees naar een plaatje van Jezus die bij een rots

Het boek en de vraag van een kind toonden me de diepte van mijn eigen geloof in Christus.

knielde. Je zag aan zijn gezicht dat Hij intense pijn leed.

Ze wendde zich tot mij en zei: 'Waarom kijkt Jezus zo?'

'Omdat hij lijdt voor de zonden van alle mensen. Hij heeft heel veel verdriet.'

Weer vroeg ze: 'Waarom?'

Daarom antwoordde ik: 'Geef het boek maar. Zal ik je voorlezen?'

Ik begon bij het moment dat Jezus neergeknield was om te bidden. Terwijl ik hun voorlas, legde ik de verhalen uit. Ik wist dat ze de verhalen begrepen, want toen ze het plaatje zagen van Jezus aan het kruis, vonden ze dat

heel erg voor Hem. En toen ze zagen dat Hij opgestaan was, waren ze blij.

Ik legde met behulp van het boek het hele verhaal in mijn eigen woorden aan hen uit. En toen ik vragen stelde, staken ze beiden zo snel als ze konden hun hand op.

Ten slotte keek het meisje me aan en vroeg: 'Is het echt waar?'

Ik keek naar haar, en zei: 'Ja, ja, het is echt waar.'

Toen ik met mijn hoofd knikte, wist ik zelf ook dat het echt waar is. Op dat moment en op die plek besepte ik dat ik een sterk getuigenis van Christus had. Ik gaf mijn getuigenis van datgene waarvan ik in mijn hart wist dat het waar is. Ik weet dat de Geest me inspireerde. Ik voelde het met heel mijn wezen. Ik voelde de warmte, de vrede en de liefde.

Vanaf dat moment wilde ik de hele wereld over Jezus Christus vertellen. Ik wilde dat iedereen dat geluk ook zou voelen. □

BRIGHAM YOUNG

EN MAATSCHAPPELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

Arthur R. Bassett

Sommige mensen hebben vrede met het leven zoals het is. Maar anderen zien hoe het zou kunnen zijn, en zijn pas tevreden als ze alles wat in hun vermogen ligt, gedaan hebben om die dromen realiteit te maken.

Brigham Young was zo'n man. Op 31-jarige leeftijd tot het evangelie bekeerd, zat hij vol met ideeën, alle gericht op het vestigen van Gods koninkrijk op aarde. Voor hem was het koninkrijk geen ingebeelde droom maar een tastbare mogelijkheid, een nieuwe manier van leven, een nieuw maatschappelijk model. En hij liet deze droom op zich inwerken totdat het – om de woorden van Jeremia te gebruiken – als een 'brandend vuur, opgesloten in [zijn] gebeente' werd (Jeremia 20:9).

'Ik zou voortdurend halleluja willen roepen,' zei hij, 'als ik bedenken dat ik Joseph Smith, de profeet, heb gekend (...). Wij hebben de macht om het werk waarmee Joseph begonnen is, [het koninkrijk Gods opbouwen] voort te zetten totdat alles klaar is voor de komst van de Zoon des Mensen. Dit is

de taak van de heiligen der laatste dagen en *het is de enige taak die we hebben!*' (in *Journal of Discourses*, deel 3, blz. 51, cursivering toegevoegd).

Deze 'taak', het koninkrijk Gods opbouwen, beïnvloedde zijn doelen, zijn leven en uiteindelijk zijn eeuwige bestemming.

Gezegd is inderdaad de man of vrouw die net als Brigham Young vervuld kan zijn van zo'n doel. Hem was geen opoffering te groot als het een doel had, zeker als dat doel het opbouwen van Gods koninkrijk op aarde was. Voor dat doel gaf hij zijn baan als timmerman in Mendon (New York) op en het bracht hem ertoe niet te rusten totdat hij zijn huis – en de hoofdzetel van de kerk – aan de andere kant van de Verenigde Staten, in de Salt Lake-valley, gevestigd had.

Brigham Young liet zich vroeg in het voorjaar – het sneeuwde – van 1832 dopen. Hij werd aan de waterkant bevestigd en bij hem thuis, drie kilometer verderop, tot ouderling geordend. Pas daarna kon hij droge kleren aantrekken. En voordat het jaar voorbij was – een belangrijk jaar, waarin zijn eerste vrouw stierf en hij voor het eerst de profeet Joseph Smith ontmoette – begaf hij zich weer de sneeuw in, dit keer om zijn vrienden in Canada deelgenoot te maken van zijn pas verworven inzichten over het doel van het leven.

In de decemberkou gingen Brigham Young en zijn broer Joseph te voet naar Kingston (Canada). De twee jonge zendelingen zouden een afstand van 400 kilometer afleggen, veelal knie-

Boven: Deze foto van Brigham Young is waarschijnlijk in 1851 genomen op zijn vijftigste verjaardag.
De foto rechts is in 1876 genomen, toen hij 75 was.

Boven: een paar kledingstukken en een wandelstok van Brigham Young – een broek, die hij waarschijnlijk in Engeland gekocht heeft, een hoed, en schoenen van schapeleer. Rechts: Joseph Smith tekende Brigham's naam op als een van degenen die zich tijdens de 1600 kilometer lange tocht naar Missouri het meest bekommerde om de door cholera geveld broeders. De tocht werd gehouden om de heiligen in Missouri te redden van de moordzuchtige benden.

ILLUSTRATOR: ROBERT T. BARRETT. FOTOGRAFEN: JED CLARK, RON READ EN MATT REEK

FOTOGRAF: IONGIN IONCZYNA JUN.

Boven: de werkbank waarop Brigham meubels maakte. Links: een deuropening met houtsnijwerk in een boerderij in Sugar Hill (New York) waaraan Brigham gewerkt heeft. De ramen zijn een voorbeeld van Brigham's vaardigheid als glazenmaker.

diep door de sneeuw waaronder een dikke laag modder schuifde. Alleen zij die zelf ooit door de sneeuw geploeterd hebben, waaronder een laag modder ligt, begrijpen hoe zwaar dat voor deze twee zendelingen geweest moet zijn. Bovendien moesten ze tien kilometer over ijs afleggen, wat hun reis nog zwaarder maakte. Ijs dat zo dun was dat het brak als ze erop liepen. Hun schoenen liepen vol met water.

Twee maanden werkten de zendelingen in dat gebied en doopten 45 mensen. Een ieder die zijn eigen zwakheden kent, zal begrijpen dat zendingswerk Brigham Young niet gemakkelijk afging. Hij vond dat niemand zich slechter kon uitdrukken dan hij.

'Het heeft me heel wat hoofdpijn bezorgd dat ik niet in staat was mijn ideeën onder de mensen te brengen, maar ik was zo vastbesloten dat ik iedere keer weer mijn best deed' (in *Journal of Discourses*, deel 5, blz. 97). Pas een jaar later kon Brigham Young zich met zijn gezinnetje in Kirtland (Ohio) vestigen, waar hij een hechte band kreeg met de profeet Joseph Smith. Nog twintig mensen werden dankzij zijn tweede zending lid van de kerk. Hij leidde ze naar Kirtland op een soortgelijke wijze als hij later de trek naar het westen zou leiden. Toen hij eenmaal in het rustige kleine stadje Kirtland in Noord-Ohio woonde, leerde Brigham Young meer over Zion, waar de reinen van hart zullen wonen, van de profeet Joseph Smith.

Nog een groot offer voor de zaak

van Zion volgde in 1834 toen Brigham Young Joseph Smith vergezelde tijdens de mars van het Zionskamp. In Kirtland had men vernomen dat de heiligen in Missouri door benden uit hun huis waren verdreven en hulp nodig hadden. Er werd een beroep gedaan op de broeders in Kirtland. Joseph en 205 anderen gaven gehoor aan die hulpkreet. Ze zouden waarschijnlijk tegenover de benden komen te staan. Diegenen die meegingen, wisten dat hun aan het eind van deze 1600 kilometer lange tocht misschien de dood wachtte.

De mensen in die tijd waren gewend aan lange trektochten, maar niets was met deze mars te vergelijken. President Young vertelde later dat hij tijdens zijn zendingen maand in maand uit met bebloede voeten had gelopen, maar zelfs het zendingswerk was niet zo zwaar als deze mars, dag in dag uit in de hitte van de vroege zomer.

Naarmate de tocht vorderde, sloeg de uitputting toe, het geduld raakte op en sommigen werden chagrijnig. Ten slotte was er de angstaanjagende cholera met zijn verschrikkelijke maagkrampen en plotselinge dood. Twee jaar eerder was Noord-Amerika getroffen door een enorme cholera-epidemie. De symptomen waren algemeen bekend: diarree, krampachtig overgeven, pijnlijke maagkrampen gevolgd door uitdroging waardoor het gezicht blauw en mager werd, handen en voeten die ijskoud werden en gingen rimpelen.

De dood kon binnen een dag, zelfs binnen een uur, intreden, en soms kon het slachtoffer gewoon voorover vallen alsof hij met een bijl neergehouden was. Sommige deelnemers aan het Zionskamp probeerden af te haken, maar Brigham Young bleef. Joseph Smith schreef dat Brigham Young een van degenen was die zich het meest om de zieken bekommerde en altijd hielp de doden te begraven.

Niet lang na zijn ervaringen in het Zionskamp werd Brigham Young geroepen als lid van het eerste hedendaagse Quorum der Twaalf Apostelen, dat in 1835 georganiseerd werd. Door zijn nieuwe roeping veranderde er veel in het leven van Brigham Young. Hij begon de druk van meer verantwoordelijkheid te voelen. Maar zijn doel in het leven bleef hetzelfde: het werk dat Joseph begonnen was voortzetten, tot dat alles klaar was voor de komst van de Zoon des Mensen.

Twee gebeurtenissen uit die tijd dat Brigham Young apostel was, geven ons enig inzicht in zijn toewijding aan dit doel. Beide vonden plaats in het jaar 1839.

De eerste gebeurtenis was in februari. Joseph Smith zat gevangen in Liberty, en Brigham Young leidde de kerk als president van het Quorum der Twaalf Apostelen. Het probleem waarvoor hij gesteld werd, was de verhuizing van de heiligen van Missouri naar Illinois. Slechts weinigen waren goed uitgerust voor de verhuizing; velen waren arm en in de haast van het ver-

trek was de verleiding groot om te rennen voor je leven. Maar Brigham Young vond dit geen gepaste manier van handelen voor ware heiligen van God. Geen enkele maatschappij kan blijven bestaan als de mensen niet leren elkaar lief te hebben, met elkaar mee te leven en voor elkaar te zorgen.

Daarom werd er een vergadering gehouden en een verbond opgesteld. De ondertekenaars van dat verbond beloofden in feite dat ze niet zouden weggaan zonder de armen. Brigham Young en zijn gezin, vergezeld door het gezin van Heber C. Kimball (ouderling Kimball bleef nog in Missouri), begonnen de tocht naar Illinois in de koude februari maand. Het zou een zeer vreemde stoet in de geschiedenis van de mormoonse migratie zijn.

Nadat ze ongeveer 32 kilometer over de bevroren vlakten van Missouri waren getrokken, hield Brigham Young halt. Hij maakte een tijdelijk onderkomen voor zijn vrouw en zijn vijf kinderen en ging toen terug naar de plaats van vertrek. Daar aangekomen nam hij enkele arme heiligen en hun spullen op zijn wagen en keerde terug naar zijn gezin. Op deze manier legde hij driemaal de afstand af die de andere heiligen hadden afgelegd. Aan het eind van hun tocht, in Quincy (Illinois), hielden ze een indrukwekkende vergadering. De heiligen in Quincy kwamen erachter dat er nog steeds 50 gezinnen in Far West verbleven die te arm waren om te kunnen vertrekken. Weer schoten ze

te hulp en boden aan het weinige wat ze hadden te verkopen – hun hoeden, mantels en schoenen – om zo geld bij elkaar te krijgen voor de verhuizing van de arme heiligen. Brigham Young merkte op: 'We braken het brood en namen van het avondmaal. Aan het eind van de vergadering hadden we 50 dollar bij elkaar en verschillende broeders en zusters zegden toe hun span ossen of paarden uit te lenen om de arme heiligen op te gaan halen. Een van de zusters was de weduwe Warren Smith wier man en zoon waren omgekomen bij het bloedbad van Haun's Mill. Het was haar enige span. Toch stelde ze het ter beschikking voor deze liefdadigheidsmissie.'

Door die en vele soortgelijke ervaringen werd Brigham Young gesterkt in zijn overtuiging dat mensen in liefde verenigd kunnen worden, dat ze werkelijk in staat zijn een christelijker samenleving te grondvesten die gebaseerd is op liefde en zorg voor anderen.

De tweede gebeurtenis die Brigham Youngs offerbereidheid voor de opbouw van Gods koninkrijk laat zien, heeft te maken met zijn zending naar Groot-Brittannië en vond plaats tussen september 1839 en februari 1840.

Onze aandacht richt zich op zijn reis naar New York. Voor de twaalf apostelen was nu de tijd gekomen om op een bijzondere zending te gaan. Maar Brigham Young was, zoals zovelen van zijn broeders, ziek geworden. Het leek erop dat hij malaria had. Zijn hele lichaam deed zeer. Toch slaagde

hij erin zich uit zijn bed in Montrose (Iowa) te hijsen en zich aan te kleden voor de reis. Omdat hij geen jas had, gebruikte hij een deken om om zich heen te slaan. Al zijn kinderen lagen met koorts in bed. Zijn vrouw was ook ziek en had hulp nodig met haar tien dagen oude baby. De Mississippi lag op ongeveer 150 meter afstand, maar Brigham was te ziek om naar de oever te lopen. Een buurman kwam met zijn paard en wagen en Brigham Young krabbelde erin. Bij de rivier ontmoette hij iemand die hem naar de overkant roeide, waar Israel Barlow hem per paard naar het huis van Heber C. Kimball in Nauvoo bracht. Daar stortte hij in elkaar en kon vier dagen lang niets beginnen.

Uiteindelijk brak de tijd aan om te vertrekken. De zendingen trokken zo goed en zo kwaad als het ging naar het oosten. President Young reed mee achterten een wagen. Degenen die weleens griep gehad hebben, kunnen zich enigszins voorstellen hoe het voelt om dan ook nog eens in een huifkar van Illinois naar Indiana te moeten reizen. Vier maanden later arriveerde Brigham in de stad New York – hij voelde zich al wat beter, maar de moeilijkheden waren daarmee nog geen verleden tijd. Toen hij in Brooklyn (New York) aan boord van een veerboot ging, viel hij tegen een grote ijzeren ring aan, waardoor zijn schouder uit de kom schoot. Terwijl twee broeders hem stevig tegen het dek aandrukten, nam Parley P. Pratt zijn hand,

Boven: een cape en telescoop die door Brigham gebruikt werden toen hij de vlakte overstak. Links: nog herstellende van de koorts en lichamelijk zwak zat Brigham achterop Wilford Woodruffs wagen. Vanaf die plaats zag hij voor het eerst de Salt Lake Valley. Daar sprak hij de woorden: 'Dit is ver genoeg. Hier is het.'

Boven: een gegraveerde gouden knop van een wandelstok, een cadeau aan Brigham. Rechts: een bureau waar je aan alle vier de kanten kunt werken, gemaakt volgens instructies van Brigham. Het werd vaak gebruikt door hem en zijn raadgevers.

Boven: de tekeningen van de Salt Lake-tempel van de architect William Ward, hingen meer dan twintig jaar in het kantoor van president Young. Rechts: Het 'Beehive House' waar president Young woonde en zijn kantoor had.

zette zijn voet in Brigham's zij en trok. Ondanks de hevige pijnen wist ouderling Young het bot voorzichtig met zijn andere hand terug in de kom te krijgen. Toen raakte hij bewusteloos. Daarna kon hij zichzelf verscheidene dagen niet aankleden.

Anderen zouden misschien al veel eerder ontmoedigd geraakt zijn en het opgegeven hebben. Maar Brigham Young gaf het nooit op als het om het vestigen van Gods koninkrijk ging. Hij hield vol en ging aan boord. Het grootste gedeelte van de reis naar Engeland was hij zeeziek. Toen hij in Engeland arriveerde, was hij zo vermagerd dat zijn neef, Willard Richards, hem zelfs niet herkende.

Na maanden van inspannend zendingswerk keerde hij naar zijn gezin terug. Zijn offer was de Heer aanneemelijk. Nadat ouderling Young in Nauvoo was teruggekeerd, ontving hij lof van de Heer:

'Waarde en zeer geliefde broeder Brigham Young, voorwaar, aldus zeg

de Here tot u: Mijn dienstknecht Brigham, het wordt niet meer, zoals voorheen, van u vereist uw gezin te verlaten, want uw offer is Mij aannemelijk.

'Ik heb uw arbeid en uw zwoegen op uw reizen voor Mijn naam gezien.

'Daarom gebied Ik u Mijn woord de wereld in te zenden, en voortaan immer bijzondere zorg te dragen voor uw gezin. Amen' (Leer en Verbonden 126:1-3).

Zo werd Brigham Young voorbereid op zijn roeping als profeet. Nadat Joseph Smith vermoord was, leidde Brigham Young de heiligen naar de Salt Lake-valley. In 1847 werd hij op 46-jarige leeftijd als tweede president van de kerk gesteund. Onder zijn leiding lieten de heiligen der laatste dagen de woestijn bloeien als een roos. Ze ontgonnen een groot stuk woestijn en vestigden zich daar; ze bouwden dorpen en steden, huizen, kerken en tempels; ze zaaiden, irrigeerden en oogstten gewassen; ze vestigden industrieën, handel en zorgden voor allerlei

vormen van vervoer. Ze onderwezen hun kinderen in de beginselen van het evangelie en zonden zendelingen uit over de gehele wereld.

Niet één keer, maar meerdere keren riskeerde Brigham Young letterlijk zijn leven in zijn streven Gods koninkrijk, het Zion op aarde, te vestigen. Al het andere in zijn leven was ondergeschikt aan dat doel; hij geloofde erin met hart en ziel. Door deze instelling was hij in de ogen van de Heer de ideale persoon om anderen aan te moedigen mee te helpen die ideale maatschappij tot stand te brengen. Zijn leven was volledig aan Christus toegewijd. Als profeet van de Heer zei hij later:

'Ik heb Zion constant in mijn gedachten. We gaan niet zitten wachten op engelen of Henoeh en zijn volk om Zion op te bouwen, we gaan het zelf doen. We gaan onze tarwe zaaien, onze huizen bouwen, onze boerderijen omheinen, onze wingerd- en boomgaarden aanleggen en alles maken wat ons comfort en geluk brengt. Op deze

wijze gaan we Zion op aarde vestigen en haar reinigen en zuiveren van alle onreinheden.

'Laat er een heiligende invloed van ons uit gaan over alles waar we ook maar enigszins macht over hebben; over de grond die we bewerken, over de huizen die we bouwen en over alles wat we bezitten; en als we het kwade van ons weghouden en het Zion van God in ons hart, in onze woningen, steden en door het hele land vestigen, dan zullen we uiteindelijk het aardse overwinnen, want wij zijn heer over de aarde. In plaats van doornen en distels zal de aarde nuttige planten voortbrengen, die tot voedsel voor de mens dienen, en planten, die het aardoppervlak mooier en sierlijker maken' (in *Journal of Discourses*, deel 9, blz. 284).

Samenvattend kunnen we zeggen dat het vestigen van Zion voor Brigham Young meer was dan het bouwen van steden en aanleggen van boomgaarden. Het was het scheppen van een plaats waar engelen willen vertoeven, een stukje hemel op aarde. Onderwijs, muziek en kunst moeten daarin een belangrijke plaats innemen. En Brigham Young voorzag de tijd dat het Zion in het westen van de Verenigde Staten een groot voorbeeld voor de hele wereld zou zijn en dat velen van haar voorbeeld zouden leren.

Zijn droom is in vele opzichten nog niet vervuld omdat velen van ons de volle betekenis ervan niet kunnen zien. Men is geneigd onze generatie te vragen: 'Waar vinden we vandaag de dag in de kerk mannen, vrouwen en jongeren die dezelfde droom en toewijding hebben als Brigham Young?' Hopelijk is het antwoord: 'Hier, in onze wijk, in onze gemeente.' □

Hoogtepunten uit het leven van Brigham Young (1801–1877)

Jaar	Leeftijd	Gebeurtenis
1801	—	1 juni: geboren in Whittingham (Vermont).
1815	14	Zijn moeder sterft. Brigham begint op eigen benen te staan en wordt timmerman.
1824	23	5 oktober: trouwt met Miriam Works.
1832	31	Gedoopt en geordend tot ouderling. Zijn vrouw sterft. Brigham ontmoet Joseph Smith; vervult een korte zending in de Verenigde Staten en Canada.
1834	32	18 februari: trouwt met Mary Ann Angell.
	33	Mei-juni: is kapitein tijdens de mars van het Zionskamp.
1835	33	14 februari: wordt aangesteld als lid van het eerste hedendaagse Quorum der Twaalf Apostelen.
1839–41	38–40	Vervult een zending in Groot-Brittannië.
1844	43	27 juni: Joseph Smith wordt vermoord. 8 augustus: Brigham Young leidt de kerk als president van het Quorum der Twaalf Apostelen.
1846–47	45–46	Leidt de trektocht van de heiligen naar de Salt Lake-valley.
1847	45	14 januari: ontvangt afdeling 136 van de Leer en Verbonden.
	46	24 juli: komt met de eerste heiligen aan in de Salt Lake-valley. 27 december: wordt gesteund als president van de kerk.
1850	49	15 juni: benoemd tot gouverneur van het gebied Utah.
1853	52	6 april: legt de hoeksteen van de Salt Lake-tempel.
1858	57	11 juni: wordt na een termijn van acht jaar ontheven als gouverneur.
1867	66	6 oktober: De algemene conferentie wordt voor het eerst in de nieuwe Tabernakel gehouden. 11 november: richt een algemene zondagsschoolorganisatie op. 8 december: stelt de ZHV opnieuw in.
1869	68	Spoorwegen komen naar Utah. 28 november: richt een algemene organisatie op voor jonge-vrouwen.
1875	74	10 juni: richt een algemene organisatie op voor jonge-mannen.
1877	75	6 april: wijdt de St. George-tempel in, de eerste tempel in het westen. Legt opnieuw nadruk op de juiste organisatie van de priesterschap. 29 augustus: sterft in Salt Lake City.
	77	

FAMILIE- ALBUM

Op een lentemorgen in 1845 gingen Willard Richards, apostel van de kerk, zijn vrouw, Jenetta, en hun zoon Heber John naar Lucien Foster's galerij in Nauvoo (Illinois) om een foto van hun gezin te laten maken.

Fotografie bestond nog niet zo lang en het bezoek aan de galerij moet een opwindende onderneming zijn geweest voor de familie Richards. De foto, hierboven afgedrukt, zou uiteindelijk van onschatbare waarde zijn voor Willard en Heber John, want vier maanden later stierf Jenetta geheel onverwachts.

Meer dan 150 jaar later is de foto nog steeds van onschatbare waarde. Hij maakt nu deel uit van de foto-collectie van het Museum voor kerk-geschiedenis en kunst in Salt Lake City.

Net als bij de foto van de familie Richards gaat er achter iedere foto een verhaal schuil. De foto rechts uit 1989 laat zien hoe de heiligen der laatste dagen in Guatemala hun eigen kerkgebouw bouwen van met de hand gemaakte adobestenen. Het was een project dat voortgekomen is uit geloof, toewijding en liefde voor de Heer.

Op foto's zijn vaak zulke tafereelen als deze vastgelegd; bijzondere momenten uit het leven van de heiligen der laatste dagen uit het verleden en het heden.

De foto's op deze bladzijden, ook al zijn ze maar klein, laten ons zien dat we elkaar door het evangelie laten delen in ervaringen. Daardoor ontstaat een wereldwijde band als kerk en als grote familie.

FOTOGRAFIE: GERICHT DINOLOD

Boven: Deze foto uit 1975 toont het klaarzetten van het avondmaal in een studentenwijk van de Brigham Young University, maar hij had in feite in iedere wijk, in iedere gemeente waar dan ook ter wereld genomen kunnen zijn.

Links: Voltijdzendingen, ouderling Albertelli en ouderling Church, gaan langs de deuren in Cergy (Frankrijk) 1990. *Geheel boven:* Een Armeense bekeerling laat zich dopen in een tijdelijke doopvont in Aleppo (Syrië) op 6 april 1923. Door een aantekening op de achter-

kant van de foto weten we dat er die dag zes mensen zijn gedoopt. *Boven:* In vele delen van de wereld wordt die plek als doopvont gebruikt, waar je het makkelijkst bij kunt komen. Dit gold ook in 1900 voor deze groep bekeerlingen in Nieuw-Zeeland.

Boven: Enoch Quaye, uit Londen, leest samen met zijn zoon in de Schriften. De foto is in 1990 genomen. Broeder Quaye was vroeger stamhoofd in Ghana.

Rechtsboven: Over de hele wereld wordt onder de heiligen der laatste dagen liefde voor de Heiland getoond door dienstbetoon aan behoeftigen. Dit is ook te zien op deze foto, waar een gezin een buurvrouw bezoekt die weduwe is.

Rechtsonder: De eerste zondagschool in de kerk werd in 1849 georganiseerd. Vijftig jaar later vergaderden deze broeders en zusters, uit de Wijk Salt Lake City 22, in klederdracht. Ze droegen kleding uit Denemarken, Zweden,

Duitsland, Nederland, Noorwegen, Nieuw-Zeeland, Engeland, Schotland en de Verenigde Staten.

Rechts: In 1990 was zuster Tatiana Turutina de eerste ZHV-presidente van de gemeente Vyborg in de voormalige Sovjetunie.

Boven: De leden van de gemeente Eket in Akwa Ibom (Nigeria). Toen deze foto in 1985 genomen werd, vergaderden de dertig leden van de gemeente in een gehuurd gebouw. De taal waarin de diensten werden gehouden was het Efik.

FOTOGRAFIE ANN IJENWIEN LEWIS

Onder: Een bekend tafereel in de kerk: een vader en een andere priesterschapsdrager geven een kind een zegen.

FOTOGRAAF DOUG MARTIN

De Zwitserse tempel

De open dagen na de renovatie

Op 11 september 1955 wijdde de toenmalige president van de kerk, David O. McKay, de eerste tempel in die in de zogenaamde 'oude wereld' gebouwd was - althans de eerste die sinds de verwoesting van de tempel in Jeruzalem in de jaren 70 na Christus gebouwd was. Het was de elfde tempel die sinds de herstelling van de kerk gebouwd was.

In de loop van 35 jaar nam het ledental in het tempeldistrict sterk toe en kwamen er vooral uit Italië, Spanje en Portugal steeds meer leden naar de tempel. Die drie en een halve decennia hadden echter hun sporen nagelaten, en uiteindelijk moest de tempel toch grondig gerenoveerd en verbouwd worden. Op 1 april 1990 begonnen de werkzaamheden om het huis des Heren te verfraaien en aan te passen aan de inmiddels hogere eisen die eraan gesteld werden.

Men ging grondig te werk. Er ontstonden bijvoorbeeld uit één grote begiftigingszaal vier kleinere. De façade werd uitgebreid gerenoveerd, en er kwam zelfs een nieuwe

landschapsarchitectuur voor de grond rond de tempel: nieuwe grasvelden, planten en muurtjes. Van de plantenkas werd een schuur gemaakt voor apparaten, werktuigen en voertuigen. Ook het gastenverblijf van de tempel, dat in het jaar 1976 was ingewijd, werd verbouwd en verfraaid.

Toen de werkzaamheden bijna ten einde waren, begonnen uitgebreide voorbereidingen voor de open dagen en herinwijding van de tempel. Er ontstonden comités en subcomités, en tientallen broeders en zusters gingen aan het werk. Elk aspect van de op handen zijnde gebeurtenissen kwam ter sprake en werd zorgvuldig overwogen. Het is bijna ongelooflijk waar men alle-

maal aan moest denken, wat er moest worden besloten en wat er te organiseren was!

In het kerkgebouw werd een bezienwaardige tentoonstelling opgebouwd. Bovendien moesten de bezoekers alvorens aan hun rondgang door de tempel te beginnen een korte video te zien krijgen, en ook daar moesten voorbereidingen voor getroffen worden. Van een volledig afgeogste akker achter het station werd een parkeerplaats gemaakt; een bus zou een pendeldienst voor bezoekers onderhouden. Er werd een veiligheidsdienst in de arm genomen en er moest voor EHBO-voorzieningen gezorgd worden. Ordebevaarders, Gidsen, zendingen, speciaal opgeleide invalidenbegeleiders ... zelfs

aan het verstrekken van maaltijden was gedacht.

Eindelijk, in oktober 1992, waren alle werkzaamheden en voorbereidingen klaar, en kon de nieuwe, schitterende tempel opengesteld worden voor het publiek. Die open dagen vonden plaats van 8 tot en met 17 oktober 1992. De open dagen werden geopend met een persconferentie die onder leiding van ouderling Russell M. Ballard van de Raad der Twaalf gehouden werd. Onder de gastheren van deze conferentie bevonden zich ook de beide presidenten van de gebieden Europa en Mediterrane landen, de ouderlingen Hans B. Ringger en Spencer J. Condie, zowel als tempelpresident Louis E. Ringger. De gemeente Münchenbuchsee, waaronder de tempel geografisch en staatkundig gezien valt, was vertegenwoordigd door burgemeester Hans Siegenthaler. Verscheidene tijdschriften en kranten hadden journalisten gestuurd, en zij werden door tolken Frans, Italiaans, Spaans, Engels en het plaatselijke Zwitsers ter-

zijde gestaan. Aansluitend op de persconferentie vond een rondleiding door het kerkgebouw en de tempel plaats. Alle gasten lieten zich positief uit over de tempel als geestelijke centrum zowel als veel bezochte bezienswaardigheid — zoals de heer Siegenthaler opmerkte. De omwonenden waren uitgenodigd om 's middags te komen. Van hen kwamen ongeveer achthonderd de tempel bezichtigen.

Op 9 oktober kwamen er veel vooraanstaande mensen uit de politiek en de zakenwereld. Ook vertegenwoordigers van verscheidene godsdienstige gemeenschappen hadden aan de uitnodiging gehoor gegeven. En er werd dank betuigd aan een groep arbeiders van alle firma's die aan de verbouwing van de tempel hadden meegewerkt.

Men kon ook, als bijzondere eregast, de heer Hans-Rudolf Nebiker, voorzitter van de Zwitserse volksvertegenwoordiging, welkom heten.

Op 10 oktober kwam vervolgens de stroom bezoekers op gang. Letterlijk duizenden maakten gebruik van de gelegenheid om het huis des Heren te bezichtigen.

Maximaal tweehonderd personen keken tegelijk naar de video en werden vervolgens stilzwijgend door de tempel rondgeleid, waarna ze in de informatietent vragen konden stellen en documentatie in ontvangst konden nemen.

Het weer wilde helaas niet erg meewerken. Er woei een koude wind, van gemiddeld vijf graden Celsius, en drie

Ouderling Ringger in gesprek met Hans-Rudolf Nebiker, voorzitter van de Zwitserse volksvertegenwoordiging.

dagen lang was er regen en zelfs een sneeuwbuui.

Op één dag na was de lucht bewolkt, en het was beslist geen pretje om buiten te zijn. In verband daarmee verdienen de parkeerwachters en de ordebewaarders grote eere: de leden die daarvoor waren ingezet, trotseerden uur in uur uit het slechte weer, en er heerste desondanks altijd een goede geest. Iedere bezoeker werd vriendelijk welkom geheten en in de juiste richting gewezen.

Wat was nu het resultaat van al die moeite? Cijfers zeggen eigenlijk niets over de echte uitwerking die deze open dagen op de bezoekers en de medewerkers hadden. Maar toch kan men er uit concluderen in welke mate het publiek de uitnodiging heeft aangenomen.

Er zijn 32.902 mensen gekomen om het huis des Heren te bezichtigen. 383 bezoekers vroegen op een verwijzingskaartje om ver-

dere inlichtingen. Het Boek van Mormon lag in zeven talen klaar, en er werden 6.700 exemplaren van weggegeven. Van de speciale templeeditie van *Der Stern* werden 19.070 exemplaren weggegeven, alsmede 11.300 brochures. Bovendien werden alle beschikbare (zesduizend) kaartjes met de geloofsartikelen weggegeven.

De tempel, de tentoonstelling en de rest hebben beslist hun uitwerking gehad op de bezoekers, en veel gasten hebben daar ook duidelijk blijk van gegeven en het gezegd. Voor alle medewerkers zal echter vooral de goede geest onvergetelijk blijven die er ondanks het slechte weer elke dag heerste. <

In de informatietent.

Een kwart eeuw dienen

Aan de behoeften van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen is altijd tegemoet gekomen door de leiding van geïnspireerde profeten en apostelen. Deze leiders zijn op goddelijke wijze aangesteld en zorgen voor de stabiliteit die nodig is om het koninkrijk te leiden.

De groei die de kerk echter doormaakt, en dan vooral de groei in onderling heel verschillende culturen, etnische achtergronden en talen, maakt het voor de drie leden van het Eerste Presidium en de Raad der Twaalf onmogelijk om ieder detail van kerkelijk bestuur persoonlijk af te handelen.

Daarom openbaart de Heer in zijn wijsheid op het gepaste ogenblik veranderingen in de organisatie en de procedures van zijn dynamische kerk. Dit stelt het Eerste Presidium en de Raad der Twaalf in staat om de kerk, die in alle delen van de wereld blijft groeien, leiding te geven en te vrijwaren van leerstellige onjuistheden.

Een dergelijke verandering deed zich 25 jaar geleden voor toen de eerste regionale vertegenwoordigers geroepen werden om de Raad der Twaalf bij te staan. Op 29 september 1967 om precies te zijn kondigde het Eerste Presidium aan dat 69 ervaren kerkleiders geroepen werden in deze nieuwe leiderschapsfunctie.

Het Eerste Presidium verklaarde daarbij: 'Velen onder u zullen zich nog herinneren dat het in 1941 voor het Eerste Presidium en de Twaalf noodzakelijk werd om meer broeders te roepen die toezicht kunnen houden en orde scheppen in een wereldwijde kerk, die voortdurend groeit. Daarom werden in de aprilconferentie van 1941 assistenten van de Twaalf geroepen en gesteund "waarvan het aantal zich kan wijzigen wanneer dat noodzakelijk blijkt te zijn voor de vooruitgang van het werk des Heren."

'Sindsdien zijn de wereldwijde behoeften van de kerk almaar toegenomen en het Eerste Presidium en de Twaalf hebben het gevoel dat er thans in aanvullend leiderschap voorzien moet worden.

'Daarom wordt nu voorgesteld zoveel broeders als nodig te roepen als regionale vertegenwoordiger van de Twaalf om in bepaalde onderdelen van het werk verantwoordelijkheid te krijgen, wanneer dat van tijd tot tijd van hen gevraagd wordt, om raad over te brengen en instructievergaderingen te leiden in ringen of regio's' (*Church News*, 7 okt. 1967).

De regionale vertegenwoordigers hebben de kerk in de afgelopen 25 jaar heel veel goede diensten bewezen. Na die eerste groep van 69 die geroepen werd, zijn er 963 regionale vertegenwoordigers werkzaam geweest. Momenteel zijn er 220 in functie.

Omdat de kerk in de voorbije drie decennia snel is gegroeid, werd de behoefte aan algemene autoriteiten nog

groter zodat in oktober 1976 het Eerste Presidium het Eerste Quorum der Zeventig opnieuw installeerde, in 1989 gevolgd door de oprichting van het Tweede Quorum der Zeventig. Op deze wijze kunnen de Zeventig werkzaam zijn in gebiedspresidiums en kunnen de regionale vertegenwoordigers zich integraal wijden aan de training en instructie van de leden in de 23 gebieden van de kerk in de wereld.

De huidige organisatorische opbouw kan een enorme groei aan. Groei slaat eigenlijk op de mensen, die het hart en de ziel van het koninkrijk Gods uitmaken.

Het is interessant om in herinnering te brengen wat ouderling Harold B. Lee gezegd heeft toen hij namens de algemene autoriteiten de eerste regionale vertegenwoordigers introduceerde. Op 30 september 1967 merkte hij in de priesterschapsvergadering van de algemene conferentie op dat er in 1941, toen hij geroepen werd tot de Twaalf, er 137 ringen in de kerk waren. In 1967 was dat aantal toegenomen tot 443, waardoor de organisatorische verandering die hij had bekendgemaakt, noodzakelijk werd. Hij zei toen dat de verwachting was dat er in 1985 1000 ringen zouden zijn. In werkelijkheid waren er eind 1985 1582 ringen. Thans, in 1992, werd de 1900ste ring onlangs georganiseerd.

Ouderling Lee gaf de volgende wijze raad: 'Steeds weer is er herhaald dat het gezin de basis is van een rechtschapen leven. Hoewel het noodzakelijk is om opnieuw de nadruk te leggen op 'hoe' wij erbij betrokken zijn, toch is het belangrijk om het 'waarom' niet uit het oog te verliezen. De priesterschapsprogramma's dienen ter ondersteuning van het gezin; de programma's van de hulporganisaties geven daarbij waardevolle hulp. Wijs regionaal leiderschap kan ons helpen om het allesomvattende doel van God te verwezenlijken "(...) de onsterfelijkheid en het eeuwige leven van de mens tot stand te brengen" (Mozes 1:39).

'Zowel de openbaringen van God als de geleerdheid van de mens leren ons hoe cruciaal het gezin is in de manier waarop iemand het hele leven ervaart (...) Wat wij op organisatorisch vlak doen, houdt veelal verband met de steigerconstructie, omdat wij het individu willen opbouwen. Daarom is het belangrijk dat wij ons niet op de steigers ten koste van de ziel concentreren' (*Church News*, 21 okt. 1967).

Dit is de kerk van God en zijn zonen en dochters staan centraal in alles wat we doen. De organisatorische stappen die 25 jaar geleden, en in de tussenliggende jaren, genomen werden, maken dat de kerk bestuurbaar blijft. Nochtans moet onze aandacht altijd gericht blijven op het individuele lid en op zijn of haar vooruitgang in het evangelie naar het soort leven dat God leidt, wat het eeuwige leven is.

(*Uit: Church News, 26 september 1992.*) <

BELEID EN MEDEDELINGEN

De kerk roept op tot etnische en godsdienstige verdraagzaamheid

Naar aanleiding van recente nieuwsberichten over wijdverbreide etnische en godsdienstige onverdraagzaamheid heeft Bruce L. Olsen, directeur public relations, namens De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen de volgende verklaring afgelegd:

‘Wij bevestigen opnieuw dat De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen sedert lang het welzijn en de intrinsieke waarde van alle mensen is toegedaan. Heiligen der laatste dagen geloven dat “er bij God geen aanneming des persoons is, maar onder elk volk is wie Hem vereert en gerechtigheid werkt, Hem welgevallig” (Handelingen 10:34-35).

‘Alle mannen en vrouwen zijn kinderen van God. Het is moreel verkeerd dat een persoon of groepering iemands onvervreembare waardigheid zou aantasten op basis van de droevige en afschuwwekkende theorie van raciale of culturele superioriteit.

‘Wij roepen alle mensen op, waar ter wereld, zich opnieuw te scharen achter de aloude idealen van verdraagzaamheid en wederzijds respect. Ondanks de grote verschillen die er tussen mensen kunnen bestaan, geloven wij ten stelligste dat wij allen op vreedzame wijze kunnen samenleven, als wij elkaar maar behandelen met achting en mededogen.’

Jeugdwerk

Het thema van het jeugdwerk is: ‘En al uw kinderen zullen door de Here worden onderwezen; en groot zal de vrede van uw kinderen zijn.’ (3 Nephi 22:13.)

De kleuren van het jeugdwerk zijn rood, geel en blauw. Rood symboliseert moed; geel dienstbetoon en blauw waarheid. Deze drie kleuren van het jeugdwerk zijn de elementaire kleuren waaruit alle andere kleuren kunnen worden gemengd. Evenzo is het onderwijs in het jeugdwerk de grondslag waarop de kinderen een sterk getuigenis van het herstelde evangelie van Jezus Christus opbouwen.

- *Handboek jeugdwerk, blz. 1*

Jeugdwerkliedje

In het ‘Kinderprogramma in de avondmaalsdienst 1993’ wordt een liedje genoemd dat al eerder verschenen is in een lesboek: ‘Bij zijn wederkomst’. Wij willen erop wijzen dat er in april van dit jaar een verbeterde versie van dit liedje in *De Ster* gepubliceerd wordt. Het verdient aanbeveling om met oefenen tot die tijd te wachten.

Humanitaire hulp

Wanneer iemand financieel wenst bij te dragen aan humanitaire projecten die door de kerk gefinancierd worden, kan dat door in het vakje ‘Andere’ op het specificatieblaadje ‘humanitaire hulp’ in te vullen en daarnaast het bedrag dat hij of zij voor dit doel wenst te geven. De financieel administrateur dient voor dit bedrag op dezelfde manier een kwitantie uit te schrijven. Daarna dient het bedrag overgemaakt te worden aan het administratiekantoor te Frankfurt — op dezelfde manier als de tiende, maar met een apart overboekingsdocument die de bijdrage identificeert als bijdrage voor humanitaire hulp. Het administratiekantoor zal het geld overboeken naar de hoofdzetel van de kerk zodat het door het welzijnszorgcomité van de kerk kan worden toegewezen aan projecten over de hele wereld.

Wanneer leden of units wensen mee te werken aan humanitaire projecten van de kerk, moet de ringpresident een lid van het gebiedspresidium om advies vragen.

We zijn dankbaar voor alle daden en projecten van naastenliefde door kerkleden, zowel individueel als groepsgewijs. Zolang bij deze projecten alleen leden van de eigen unit gebaat zijn, of niet-leden, voor zover het alleen om dienstbetoon gaat en er geen geld van de kerk voor gebruikt wordt, mag de unitleider het project naar eigen goeddunken laten doorgaan. Wanneer het project verder reikt dan de eigen unit, of wanneer er geld van de kerk of andere financiële bijdragen voor nodig zijn, moet de goedkeuring van het gebiedspresidium verkregen worden voordat het project van start gaat.

- *Uit een brief van het gebiedspresidium Europa, gedateerd 11 november 1992*

Aäronische priesterschap

Tot het Aäronisch priesterschap behoren de ambten diaken, leraar, priester en bisschop, die de president van de Aäronische priesterschap en de presiderende hogepriester in de wijk is. De priesterschapsleiders onderwijzen de jongemannen door voorbeeld en quoruminstructie in hun plichten die zij thuis en in hun quorum hebben. De bisschop presideert de Aäronische priesterschap (LV 107:15) en als zodanig assisteren zij de ouders die verantwoordelijk zijn voor de geestelijke groei en ontplooiing van hun zoons in de AP-leeftijd. Dat doen ze door zeer nauw betrokken te zijn bij de ordeningen, de training, de gesprekken met de jongemannen en de instructie in de quorums van de diaken, leraren en priesters.

- *Handboek Aäronische-priesterschapsleiders, blz. 1*

‘Want de gevangenen zullen vrij worden’

Jos Peeters in gesprek met tempelpresident Johann Wondra en zijn vrouw Ursula.

Op een grijze decembervrijdag reden we richting Frankfurt. Het kille weer had echter geen vat op ons; we hadden de dagelijkse drukte kunnen opzijschuiven en deze dag voorbehouden voor een bezoek aan de tempel in Friedrichsdorf. Toen we via de Hugentstrasse de Talstrasse opdraaiden, zagen we het witte, uitnodigende gebouw weer: ‘onze tempel’. Een behulpzame zuster aan de receptie van het gastenverblijf, een vriendelijke tempelwacht en een stralende zuster Wondra die de bezoekers in de tempel verwelkomt. Het is duidelijk dat liefde en hulpvaardigheid hier belangrijke begrippen zijn. Waarlijk, naar de tempel gaan is even een haven van rust en vrede opzoeken, een thuishaven.

Het was er kalm, die vrijdagmiddag: ‘Toch typisch dat dichtbijzijnde ringen als Stuttgart en Mannheim wat meer aanmoediging nodig hebben om gebruik te maken van hun tempelweek’, vindt president Wondra. Hij wordt even opgehouden door enkele dringende zaken; ondertussen praten we met zuster Wondra op de bank in het stemmige kantoor. Zij vertelt ons op de haar eigen, innemende manier, hoe fijn ze het wel vindt zoveel heiligen van overal te mogen ontmoeten en verwelkomen in de tempel. En dat hun jongste zoon, Helmut, op het ogenblik op zending is in het Zendingsgebied Düsseldorf. Een andere zoon, hun dochter en schoonzoon hebben zendingen vervuld in de voormalige DDR.

President Wondra komt er ook bij zitten. Hij heeft zich goed voorbereid op het gesprek; de vragen die we hem gestuurd hebben, heeft hij schriftelijk en uitgebreid beantwoord. Voorbereiding en streven naar perfectie zijn kenmerkend voor deze man. Zijn professionele carrière bij het Weense Burgtheater, waaraan hij — na zijn universitaire studies in filosofie, kunstgeschiedenis en theaterwetenschappen — meer dan twintig jaar verbonden was, heeft hem

geleerd om het beste van zichzelf te geven. Hij voelt zich zeer gezegend dat hij in zijn beroep met veel mensen mocht omgaan en dat hij hun moeilijkheden, uitdagingen, dromen en talenten heeft leren begrijpen en waarderen. Een andere uitdaging van zijn beroep was creativiteit, ‘visioenen verwezenlijken’. Tijdens zijn carrière bij het Burgtheater heeft hij belangrijke personen uit de politieke en culturele wereld van de Oostenrijkse samenleving ontmoet, wat de kerk in dat land ten goede gekomen is.

Zo zijn we aanbeland bij zijn favoriete gespreksonderwerp: de groei van de kerk in Oostenrijk en in Midden- en Oost-Europa.

Op onze vraag hoe hij als regionaal vertegenwoordiger het opengaan van Oost-Europa voor de prediking van het evangelie ervaren heeft, antwoordt president Wondra: ‘Toen ik in

1985 geroepen werd als regionaal vertegenwoordiger voor Oost-Europa, had de kerk vier zendelingcechtparen voor Polen, Tsjechoslowakije, Hongarije, Griekenland en Joegoslavië samen. Deze landen maakten toen deel uit van het Zendingengebied Wenen. Nadien werden zendingen toegelaten in Polen, Griekenland en Joegoslavië, en werd het Zendingengebied Wenen-Oost georganiseerd. Mijn taak bestond erin om in deze gebieden priesterschapsleiders te trainen. Toen in 1990 in Polen, Hongarije, Tsjechoslowakije, Griekenland en Joegoslavië aparte zendingengebieden opgericht werden, kwam aan mijn roeping in deze landen een einde.' In vijf jaar tijd van vier zendelingcechtparen tot vijf zendingengebieden is inderdaad een hele evolutie. Ook was Johann Wondra in de periode van 1985 tot 1992 achtereenvolgens regionaal vertegenwoordiger voor de regio's München, Hamburg en Berlijn (de voormalige DDR).

President en zuster Wondra willen erover waken dat de volgende doelen in de Friedrichsdorf-tempel bereikt worden: (1) gelukkige tempelzendingen hebben die Gods liefde kunnen uitstralen zodat (2) ieder tempelbezoek een geestelijke ervaring kan worden. Daarom dient (3) het huis des Heren gevrijwaard te blijven van iedere vorm van onheiligheid. Onheiligheid kan zijn: menselijke toevoegingen aan de geopenbaarde begiftinging en tempelverordeningen, ongeïnspireerde gewoontevorming in de tempel, onrechtvaardige heerschappij of harten die gereinigd moeten worden van alle onchristelijke gedachten, gevoelens en verlangens. 'In de tempel gaat het in de eerste plaats om mensen, niet om procedures; mensen die vaak met hun eigen lasten en problemen naar het huis des Heren komen en daarom met liefde opgevangen moeten worden. Om het met de woorden van voormalig tempelpresident Enzo Bushe te zeggen: "De tempel is een leerschool van christelijke naastenliefde."

President Wondra is erg opgetogen over het enthousiasme waarmee de Nederlandse heiligen naar de tempel komen: 'Mede dankzij de grote opkomst en het vele verordeningswerk dat er gedaan is tijdens de Nederlandse tempelweek in november (ringen Apeldoorn en Utrecht, red.) zijn de tempelbezoeken in Friedrichsdorf, na de heropening van de Zwitserse en de London-tempel, veel minder sterk gedaald dan wij verwacht hadden. Het werk was op een zelfstandige en efficiënte wijze georganiseerd. Dit te mogen meemaken is de grootste vreugde die we totnogtoe ervaren hebben sinds het begin van onze roeping hier enkele maanden geleden.' (augustus 1992, red.)

President Wondra geeft een verklaring voor deze 'ijver voor de tempel en het tempelwerk' bij de Nederlandse heiligen. 'Ik meen dat het Nederlandse volk in het verleden erg geleden heeft onder onvrijheid en verdrukking. Telkens ik mensen van jullie volk ontmoet, treft mij jullie grote waardering voor iedere vorm van vrijheid, zowel persoonlijke vrijheid als de vrijheid om zelfstandig te werken of keuzevrijheid in het algemeen (het grote strijdpunt van de voorsterfelijke oorlog in de hemel). Misschien is dit wel een van de redenen waarom de harten van het Nederlandse volk naar hun voorouders gewend worden, omdat deze zo vol ongeduld op hun bevrijdende verordeningen wachten. Die voorouders hebben vrijheid verlangd, ervoor gevochten, en soms hun leven ervoor gegeven. Ik voel dat de grote ontboezening van vreugde van de profet van de herstelling, Joseph Smith, in Leer en Verbonden 128:22 ook het hart van de Nederlandse broeders en zusters geraakt heeft en hen naar de tempel brengt:

President en zuster Wondra bij het standbeeld van Joseph en Emma Smith voor het administratiekantoor in Salt Lake City.

"Laat uw hart zich verheugen en uitermate verblijd zijn. Laat de aarde in gezang uitbreken. Laten de doden gezangen aanheffen van eeuwige lof voor Koning Immanuel. Die voordat de wereld bestond datgene instelde, wat ons in staat zou stellen hen uit de gevangenis te bevrijden; want de gevangenen zullen vrij worden."

President Wondra is blij te kunnen aankondigen dat begin januari 1993 vijf zendelingcechtparen, die naar Amerika terugkeren, vervangen worden door vijf echtparen uit het Frankfort-tempeldistrict, waaronder broeder en zuster Van Dam uit Apeldoorn. Op deze manier zal de verhouding tussen de Europese en Amerikaanse tempelzendingen evenwichtiger zijn. Hij had ook lovende woorden voor broeder en zuster Debaene uit de gemeente Antwerpen, die hun vakantie maand in oktober 1992 in de tempel doorbrachten

De bijzondere boodschap van president en zuster Wondra aan de leden in Nederland en Vlaanderen, en zij zeggen dit met volle overtuiging en met liefde, is dat zij van hen houden, dat zij ernaar uitzien om hen in de tempel te mogen begroeten: 'Wij hebben een open hart en een open deur voor jullie. Kom vaak naar de tempel en ontvang uw zegeningen terwijl u daar dient. Wij hopen en willen ervoor zorgen dat jullie altijd zullen voelen dat de Frankfort-tempel jullie tempel is!' <

FRANKFURT-TEMPEL

Schema tempeldiensten 1993

Maandag: gesloten

Dinsdag-donderdag: 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00

Vrijdag: 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00#

Zaterdag: 8.00, 9.00*, 10.00, 11.00*, 12.00, 13.00*, 14.00

Dienst in de taal van de week en het Engels

* Dienst in het Engels. Elke dienst kan echter met een hoofd-telefoon in het Engels gevolgd worden.

De diensten op zaterdag worden, tenzij anders aangegeven, in de volgende talen gehouden:

1e en 3e zaterdag: Duits

2e en 5e zaterdag: Nederlands

4e zaterdag: Frans

De bezoekers wordt verzocht minstens een half uur voor aanvang van de dienst in de tempel aanwezig te zijn. Let u erop dat u zich altijd van te voren moet aanmelden voor een

eigen begiftiging en voor de doop voor de doden, verzegelingen en werk aan het inzenderdossier.

De eigen begiftiging is, op afspraak, bij alle diensten mogelijk behalve die van 8.00 uur. U wordt verzocht voor de eigen begiftiging anderhalf uur van te voren aanwezig te zijn.

Werken aan het inzenderdossier is, op afspraak, van dinsdag tot en met zaterdag mogelijk. Let u erop dat u zich aan de juiste volgorde voor de verordeningen houdt.

Doop voor de doden en verzegelingen vinden uitsluitend op afspraak plaats.

De kindercreche is uitsluitend voor kinderen die aan hun ouders verzegeld worden. Zorgt u alstublieft voor een oppas met wie uw kinderen bekend zijn als assistent(e) van de daar werkzame zusters.

Groepen moeten zich drie weken van tevoren aanmelden daar anders de bedden aangeboden worden aan andere units die de tempel bezoeken.

Denk er alstublieft aan dat doopgroepen niet in het gastenverblijf van de tempel kunnen overnachten. Zij moeten zelf accommodatie regelen.

FRANKFURT-TEMPEL

In het overzicht staan de ringen in hoofdletters (UTRECHT) vermeld, en de zendingsgebieden in kleine letters (Antwerpen). De getallen geven het aantal gereserveerde bedden voor de desbetreffende unit aan.

Februari

1-6 DORTMUND (80)/FRANKFURT
9-13 Antwerpen (80)
16-20 DÜSSELDORF (80)
23-27 Parijs (50)/BRUSSEL (50)

Maart

2-6 STUTT GART (80)
9-13 DEN HAAG (80)
16-20 PARIJS (80)
23-27 MÜNCHEN (80)

April

30-3 APELDOORN (80)
6-10 HANNOVER (80)
13-15 GESLOTEN
16-17 priesterschapsdagen
20-24 HAMBURG (80)

Mei

27-1 LILLE (80)
4-8 MANNHEIM (50)/München (50)
11-15 PARIJS-OOST (80)
18-22 NEUMÜNSTER (80)
25-29 DEN HAAG (80)

Juni

1-5 GESLOTEN
8-12 GESLOTEN
15-19 DORTMUND (80)/FRANKFURT
22-26 Antwerpen (80)

Juli

29-3 UTRECHT (80)
6-10 Parijs (50)/BRUSSEL (50)
13-17 STUTT GART (80)
20-24 HANNOVER (80)
27-31 PARIJS (80)

Augustus

3-7 MÜNCHEN (80)
10-14 APELDOORN (80)
17-21 DÜSSELDORF (80)
24-28 LILLE (80)

September

31-4 HAMBURG (80)
7-11 MANNHEIM (50)/München (50)
14-18 PARIJS-OOST (80)
21-25 NEÜMÜNSTER (80)

Oktober

28-2 UTRECHT (80)
5-9 DORTMUND (80)/FRANKFURT
12-16 Antwerpen (50)/DEN HAAG (50)
19-23 DÜSSELDORF (80)
26-30 Parijs (50)/BRUSSEL (50)

November

2-6 STUTT GART (80)
9-13 APELDOORN (80)
16-20 PARIJS (80)
23-27 MÜNCHEN (80)

December

30-4 HANNOVER (80)
7-11 PARIJS-OOST (80)
14-18 HAMBURG (80)
21-2 GESLOTEN

Frankfurt-tempel:

Talstrasse 10
W-6382 Friedrichsdorf
Telefoon 06172-72066
Telefax 06172-75230

DE KINDERSTER

93E JAARGANG

DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN

FEBRUARI 1993

ALMA'S ZENDING NAAR AMMONIHAH

Alma onderwees de mensen door het hele land in het evangelie. Toen hij in de stad Ammonihah predikte, wilden de bewoners niet luisteren. Zij joegen hem de stad uit. Alma 5:1; 8:8-9, 11, 13

Alma was erg bezorgd over de goddeloosheid van de Nephieten. Hij besloot al zijn tijd te besteden aan het prediken van het evangelie. Hij koos Nephiah om zijn plaats als hoofdrechtcr over te nemen. Alma 4:6-7, 16-19.

Alma ging op weg naar een andere stad. Hij was verdrietig omdat de mensen in Ammonihah zo goddeloos waren. Alma 8:14

Er verscheen een engel aan hem die zei dat hij gezegend was vanwege zijn getrouwheid. Hij gebood Alma terug te gaan naar Ammonihah en opnieuw bekering tot de mensen te prediken. Alma ging snel terug. Alma 8:14-16, 18

Alma had honger. Toen hij in de stad kwam, vroeg hij een man om voedsel. De man vertelde dat een engel hem gezegd had dat Alma zou komen en dat Alma een profeet van God was. Alma 8:19-20

Deze man, Amulek, nam Alma mee naar zijn huis en gaf hem te eten. Alma bleef vele dagen bij Amulek en zijn gezin. Hij dankte God voor hen en zegende hen. Alma 8:21-22, 27

Alma vertelde Amulek over zijn zending naar Ammonihah. Amulek ging met Alma mee om bekering tot de bewoners van de stad te prediken. De Heilige Geest hield hen. Alma 8:23-32

Alma zei de mensen dat ze zich moesten bekeren, omdat God hen anders zou vernietigen. Hij zei dat Jezus Christus zou komen en diegenen die geloof in Hem hadden en zich bekeerden, zou verlossen. Alma 9:1-2, 7-8, 12, 16, 26-27

De bevolking van Ammonihah werd boos. Ze wilden Alma in de gevangenis gooien, maar de Heer beschermde hem. Alma 9:31-33

Amulek kwam naar voren. Hij was geen vreemdeling, zoals Alma. Veel mensen kenden hem. Hij vertelde hun over de engel die hij gezien had. Alma 9:34; 10:4, 7-8

Amulek vertelde het volk dat Alma een profeet van God was en dat zijn woorden waar waren. De mensen waren verbaasd over Amuleks getuigenis. Alma 10:9-12

De goddeloze mannen waren boos en probeerden Amulek met strikvragen te vangen, maar Amulek zei hun dat hij op de hoogte was van hun sluwe plannen. Alma 10:13-18

Een van die goddeloze mannen was Zeezrom. Hij zei tegen Amulek dat hij hem zes zilverstukken zou geven, als hij zou zeggen dat er geen God is. Alma 10:31; 11:21-22

Amulek wist dat er een God was en wist dat Zeezrom dat ook wist. Amulek zei dat Zeezrom meer van geld hield dan van God. Alma 11:23-24

Amulek vertelde Zeezrom over Jezus Christus, de opstanding en het eeuwige leven. De mensen waren verbaasd. Zeezrom begon te beven van angst. Alma 11:32-37, 43-44, 46

Zeezrom zag dat Alma en Amulek de kracht Gods bezaten, want zij wisten wat hij dacht. Zeezrom luisterde niet naar Alma toen deze hem in het evangelie onderwees. Alma 12:1, 7-9

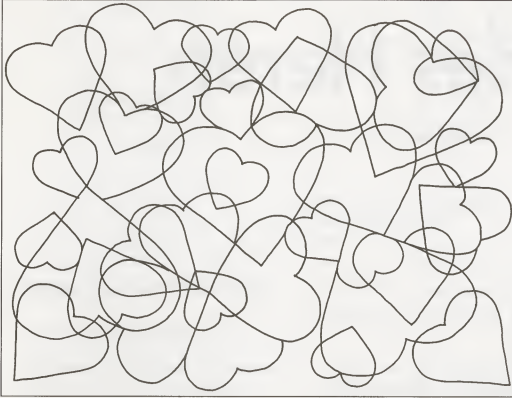
Vele mensen geloofden Alma en Amulek. Ze begonnen zich te bekeren en de Schriften te onderzoeken. Alma 14:1

(Vervolg op blz. 14)

Hartjes tellen

Ruth Iman

Hoeveel hartjes kun je tellen?

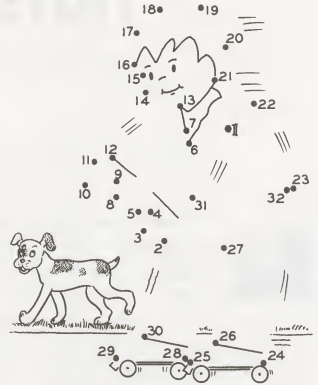

Hartjes tellen: 35

Van punt naar punt

Roberta L. Rairall

Verbind de genummerde punten met elkaar en kijk wie er iets leuks leert.

Aldus spreekt de Heer

Marianne Frost Bates

Welke tekst hoort bij welke profet?

___ 1. Noach ___ 2. Jozua ___ 3. Mozes ___ 4. Jona ___ 5. Adam ___ 6. Abraham ___ 7. Jakob ___ 8. Samuël	a. 'Neem toch uw zoon, uw enige, die gij liefhebt, Isaak, (...), en offer hem (...) tot een brandoffer.' b. 'Van alle bomen in de hof moogt gij vrij eten, maar van de boom der kennis van goed en kwaad, daarvan zult gij niet eten.' c. 'Maak u een ark van goferhout; met vakken zult gij de ark maken.' d. 'Maak u op, ga naar Nineve, de grote stad, en predik tegen haar, want haar boosheid is opgestegen voor mijn aangezicht.' e. 'Nu dan, ga, Ik zend u tot Farao, om mijn volk, de Israëlieten, uit Egypte te leiden.' f. 'Zie, Ik geef Jericho (...) in uw macht (...) en de stadsmuur zal ineenstorten.' g. 'Vul uw hoorn met olie en ga heen: Ik zend u naar de Betlehemiet Isai, want onder zijn zonen heb ik Mij een koning uitgezocht.' h. 'Maar Israël zal uw naam zijn (...) een volk, ja een menigte van volken, zal uit u ontstaan. En dit land, dat ik Abraham en Isaak gegeven heb, zal Ik u geven; en uw nageslacht zal Ik dit land geven.'

Aldus spreekt de Heer: (1) c - zte Genesis 22:2; (7) h - zte Genesis 35:10-12; (8) g - zte 1 Samuël 16:1; (9) a - zte Genesis 2:16-17; (6) a - zte Genesis 3:1-5; (3) e - zte Exodus 3:14; (4) d - zte Jona 1:2; (5) b - zte Genesis 2:16-17; (6) a - zte

Een tempel is het huis des Heren

Judy Edwards

'Dat het Uw huis is, een plaats van Uw heiligheid' (Leer en Verbonden 109:13).

Heb je je ooit wel eens afgevraagd hoe het huis van onze Hemelse Vader in de hemel eruit ziet? We kunnen alleen maar proberen ons voor te stellen hoe mooi het is. Als we dat proberen, kunnen we aan ons eigen huis op aarde denken. Verschillende mensen hebben ook verschillende huizen. Sommige kinderen wonen in stenen huizen, andere in houten. Het kunnen flats zijn, eenvoudige hutten of zelfs boten.

Hoe je huis er ook uitziet, het gaat erom hoe de sfeer in huis is. Als er liefde en vriendelijkheid heersen in huis, dan is het een fijne plek om te wonen.

Onze Hemelse Vader wil hier op aarde ook een mooi huis hebben, waar we Hem kunnen bezoeken en zijn liefde kunnen voelen. Hij heeft ons geboden huizen voor Hem te bouwen waar we naar zijn boodschappen kunnen luisteren en belangrijke zegeningen kunnen ontvangen. Die huizen noemen we tempels. Gods tempel is de beste plaats om Hem te

aanbidden en belangrijke verbonden met Hem te sluiten en Hem beloven te maken.

Omdat iedere tempel een heilige plek is, moet iemand die de tempel binnen wil gaan een goed kerklid zijn. Hij moet zich aan de geboden van onze Hemelse Vader houden. Op die manier zal er altijd liefde, schoonheid en heiligheid in Gods heilige huis te vinden zijn.

Instructies

1. Haal de volgende bladzijde uit *De Kinderster*. Plak hem op een stevig stuk karton en knip hem dan langs de stippellijnen uit.
2. Laat de kinderen de tempel die het dichtst bij hun huis is, op blad 3 natekenen. Kleur alle tekeningen.
3. Maak op de aangegeven plaat-sen gaatjes en rijg de bladzijden met touw op volgorde aan elkaar, zodat ze een boekje vormen. Strik de uiteinden van het touw aan de voorzijde van het boekje aan elkaar. Laat de bladzijden een voor een zien en zing onderwijl 'Ik kijk graag naar de tempel.' (Zie *De Kinderster*, juni 1992, blz.5.)

Ideeen voor de participatieperiode

1. Gebruik 'Ik kijk graag naar de tempel' als leidraad. Noem op wat men zoal in de tempel doet en bespreek ze: de Heilige Geest voelen, luisteren, bidden, verbonden sluiten met je Hemelse Vader en als gezin aan elkaar verzegeld worden.

2. Leg uit dat de broeders en zusters in de tempel witte kleren dragen, die reinheid, zuiverheid, heiligheid en rechtvaardigheid symboliseren. Gebruik in de bespreking Openbaring 3:4-5.

'En zij zullen met Mij in witte klederen wandelen, omdat zij het waardig zijn.

'Wie overwint, zal aldus bekleed worden met witte klederen.'

Noem ook andere gebeurtenissen in ons leven waarbij we in het wit gekleed gaan (doop, huwelijk).

3. Laat een plaatje van de dichtst-bijzijnde tempel zien. Laat de jongere kinderen een tekening maken waarop ze zelf voor de tempel staan. Bespreek met de oudere kinderen de geschiedenis van die tempel. Moedig ze aan om hun gevoelens over de tempel in hun dagboek te schrijven.

4. Nodig een jeugdwerkkind uit dat bij een inwijdingsdienst van een tempel of bij een verzegeling is geweest. Vraag hem zijn ervaring aan de andere kinderen te vertellen. Of nodig een volwassene uit om de jeugdwerkkinderen in het kort te vertellen over de zegeningen die hij of zij ontvangen heeft door naar de tempel te gaan.

5. Nodig de bisschop of gemeentepresident uit. Vraag hem uit te leggen wat iemand moet doen om naar de tempel te kunnen gaan. □

IK KIJK GRAAG NAAR DE TEMPEL

Janice Kapp Perry

Ik kijk graag naar de tempel,
eens zal ik er ook zijn,

1

hoe mooi zal 't zijn daarbinnen
dan voel ik mij heel fijn.

2

Want de tempel is het huis van God,
vol liefde en zo prachtig.

3

Ik bereid mij voor, daarheen te gaan:
dat houd ik in gedachte.

4

Ik kijk graag naar de tempel,
eens zal 'k daarbinnen zijn;

5

'k beloof dan aan mijn Vader
gehoorzaam steeds te zijn.

6

Want de tempel is de plek
om de gezinnen te verzeeg'len.

7

Want als kind van God heb ik geleerd:
Hij zal ons eeuwig zeeg'nen.

8

De veilige en zekere weg

Vickie Anderson en Lorelee Wilkey

Carrie's oudere broer trok aan een van haar dikke blonde vlechten. 'Hé, sproetenkop, je moet de schaapherders vragen of ze jou ook eens kunnen scheren.'

'Ja,' zei haar tweelingbroer, 'je hebt meer wol op je hoofd dan de oude Tim Buck.'

De negenjarige Carrie trok een gek gezicht naar haar broers. De drie kinderen zaten bovenop de balen hooi die achter in de schapestal lagen. De schapen, klaar om geschoren te worden, liepen onder hen in de stal heen weer en blaatten nerveus. De scheerapparaten zoemden, en mannen schreeuwden bevelen terwijl ze de vachten in zakken deden.

Tim Buck, de grote leidende ram, leek als enige kalm te zijn in al deze drukte. Hij stond niet bij de schapen en knabbelde op wat hooi. Telkens als hij met zijn kop schudde om de vliegen weg te jagen, klingelde de bel om zijn nek.

'Carrie Helen!' riep haar vader. 'Carrie Helen Shultz, kom eens hier.'

Altijd erop uit haar vader een plezier te doen, riep ze terug: 'Ik kom al!' Ze liet zich van de hooibalen afglijden en ging naar haar vader.

'Carrie, je moet me even helpen. Je moet met Tim Buck

de schapen die we al geschoren hebben, naar de zuidelijke wei leiden. Het zijn ongeveer honderd ooiën en hun lammeren. We moeten plaats maken voor de volgende schapen.'

'Dat zal ik doen,' zei ze en lachte naar haar broers terwijl ze trots haar schouders naar achteren trok. Vader maakte het ene eind van een stevig touw vast aan de halsband van Tim Buck en gaf het andere eind aan Carrie. 'Oké, Carrie, hier is Tim Buck. Vergeet niet hoe belangrijk je taak is.'

Zonder aarzeling stapte Tim Buck het hok uit waar hij apart gehouden werd. Hij was niet bang voor Carrie en keek haar aan met zijn lieve bruine ogen, die warmte en wijsheid uitstraalden.

Carrie beseftte het belang van haar taak en wist hoe lief Tim Buck was. Ze liep voor het oude schaap uit. Ze liep tussen de rumoerige ooiën door die onmiddellijk op het geluid van Tim Buck reageerden. Ze volgden Carrie en Tim Buck naar het hek. Carrie voelde hun opwindning terwijl ze zich naar voren drongen. Het leek alsof ze wisten dat ze nu weer vrij konden rondlopen in de zuidelijke wei. Carrie merkte het, en doordrongen van haar verantwoordelijkheid greep ze het touw, dat aan de halsband zat, stevig vast. Ze trok Tim Buck met zich mee naar het kleine bruggetje. Ze zou de kortste weg naar de zuidelijke wei nemen.

Maar Tim Buck verzette zich tegen Carrie's getrek en liep naar de heuvel. Dat was de langere weg, die hij gewend was te lopen. Weer trok Carrie aan het touw om te proberen de oude ram naar de brug te krijgen. Maar weer verzette Tim Buck zich.

'O, waarom kun je mijn weg niet nemen', stampvoette Carrie ongeduldig toen Tim Buck weigerde verder te gaan. Ook al trok ze nog zo hard, haar 27 kilo wogen niet op tegen het gewicht van de grote ram. Ze werd moe in haar armen. Carrie keek boos naar Tim Buck en mopperde: 'Oké, deze keer nemen we jouw weg. Kom op. Laten we de grote heuvel maar opgaan. We kunnen in ieder geval de weg afsteken door het hooiland en hoeven dan niet de lange weg om de heuvel heen te nemen!'

De ooiën, in de war geraakt door de vertraging, drongen naar voren en blaatten bezorgd. Toen Tim Buck doorliep, hoorde ze zijn bel weer en de schapen werden rustiger. Zodra Carrie, die een paar meter vooruit liep, sneller ging lopen, versnelde Tim Buck zijn pas ook en de hongerige ooiën volgden sneller. Buiten adem haastte Carrie zich naar de top van de heuvel. 'Dit is mijn kans', zei ze, en trok Tim Buck stevig in de richting van het hooiveld.

Tim Buck stootte zachtjes met zijn kop tegen Carrie, die het touw wat liet vieren. Toen liep hij naar de bekende weg.

'O, koppig beest! Zie je dan niet dat het veel simpeler zou zijn om dwars door dit veld te gaan in plaats van er omheen!' Ze gaf een ruk aan het touw om zo Tim Buck naar het hooiveld te krijgen. Hij keek haar aan en schudde heftig met zijn kop. De bel klingelde luid en de ooiën drongen zich naar voren. Tim Buck liep de andere kant op en ging snel naar de normale weg. Het touw gleed door Carrie's handen, maar ze hield stevig vast.

Half rennend probeerde Carrie voor Tim Buck te komen, maar hij liep steeds sneller en sneller. Hoe harder ze het probeerde, hoe sneller hij liep, en hoe sneller hij liep des te sneller kwamen de ooiën en lammeren achter hem aan. Al snel zat Carrie midden tussen Tim Buck en de ooiën in en ze liet bijna het touw los. Ze hield er wanhopig aan vast, ook al brandde het in haar vingers.

Bekend met de weg en gehaast door de honger, snelden de schapen naar het hek van de zuidelijke wei. Daar zag Tim Buck zijn eigen kortere weggetje! Plotseling week hij van de weg af en rende een steile helling af. Door de onverwachte beweging viel Carrie en het touw schoot uit haar handen. De ooiën gingen ook snel de helling af, door het openstaande hek heen achter Tim Buck aan.

Carrie lag verbijsterd en verslagen op de grond. Ze had

zich pijn gedaan. Huilend krabbelde ze overeind. Met kapotte knieën en zere handen strompelde ze terug naar de schapestal. Met iedere stap zag ze duidelijker voor zich hoe haar broers haar zouden plagen en hoe teleurgesteld haar vader zou zijn.

Haar vader kwam haar al tegen in zijn vrachtwagen voordat ze bij de stal was. Hij zette de wagen aan de kant en liep snel naar haar toe. Hij keek naar haar betraande gezicht, legde zijn hand op haar schouder en zei: 'Zo te zien heb je wat problemen gehad, schat.' Hij keek haar ernstig aan, maar zijn stem was vriendelijk en oprecht. Toen hij de wonden in Carrie's handen zag, maakte hij zijn zakdoek nat met wat schoon water en depte voorzichtig haar handen, terwijl zij haar verhaal vertelde.

'Dus je wilde dat de schapen de kortere weg over de brug zouden nemen?', zei haar vader toen ze klaar was met haar verhaal.

'Het zou veel sneller zijn gegaan.'

'Denk je dat al die schapen tegelijk veilig over dat smalle bruggetje hadden kunnen gaan?'

Carrie aarzelde. 'Ik denk het niet. Maar er was wel ruimte zat om over het hooiveld te gaan.'

'Maar, Carrie, weet je niet meer hoe ziek schapen worden als ze teveel hooi eten? Weet je niet dat schapen niet meer kunnen ophouden met het eten van vers hooi als ze eenmaal begonnen zijn?'

'O, papa, het spijt me', zei Carrie huilend.

'Je mag van geluk spreken, Carrie, dat Tim Buck niet heeft toegestaan dat de schapen een gevaarlijke weg namen.'

'Ja, hij is echt koppig', zei Carrie.

'Misschien is hij niet koppig, misschien houdt hij alleen maar heel erg vast aan datgene waarvan hij weet dat het goed is. Vergeet niet dat hij de leider is. Hij leidt andere schapen over wegen, waarvan hij weet dat ze hun veilig daar naar toe brengen waar ze naar toe willen. Op dezelfde manier proberen mama en ik jou over de juiste wegen te leiden, die je terugbrengen naar onze Hemelse Vader, zodat je bij Hem kunt wonen.'

Vader en Carrie stapten in de vrachtwagen. Hij keek nog eens naar haar handen om te zien of ze niet ernstig gewond waren. Toen reed hij naar de zuidelijke wei en stopte. Carrie was verbaasd dat hij uitstapte en haar op zijn arm nam.

'Oké, Carrie Helen. Nu je weet waarom Tim Buck zo deed, denk je dat je hem mee terug kunt nemen om nog een stel schapen op te halen?'

'Ja, papa. En deze keer mag hij de weg bepalen.' □

Ouderling L. Lionel Kendrick

Uit een interview dat Janet Peterson had met ouderling L. Lionel Kendrick van het Tweede Quorum der Zeventig.

Ik ben een bekeerling in de kerk en opgegroeid in Baton Rouge (Louisiana). Ook al waren mijn ouders geen lid van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen, ik kan met dankbaarheid terugkijken op de wijze waarop ze mijn leven beïnvloed hebben. Mijn moeder had een aangeboren hartafwijking en er was haar gezegd dat kinderen krijgen haar leven in gevaar kon brengen. Ze wachtte acht jaar voordat ze besloot een kind te nemen; ik was enig kind. Moeder was een liefdevolle, meelevende vrouw. Ze sprak altijd goed over anderen en deze houding heeft ze mij ook aangeleerd. Ondanks de problemen die ze met haar gezondheid had, leefde ze intens. Ze stierf toen ze vijftig was.

Ik denk vaak terug aan datgene wat mijn moeder me geleerd heeft; het komt telkens in mijn gedachten, alsof iemand een bandrecorder aanzet. Dit

zijn een paar levenswijsheden die ze mij geleerd heeft:

Je komt makkelijker in moeilijkheden dan eruit.

Of het werk nu groot of klein is; doe het goed of helemaal niet.

Als je eenmaal ergens mee begonnen bent, maak het dan eerst af voordat je aan iets anders begint.

Mijn moeder bracht me een goede discipline bij en het verlangen mijn best te doen. Ze had een enorme invloed op mijn leven en ik had met haar net zo'n fijne relatie als met mijn vader.

Mijn vader heeft me veel geleerd over dienstbetoon. Hij had ook veel talenten. Hij kon heel mooi hout bewerken en was mechanicus. Hij stond altijd als eerste klaar als iemand hulp nodig had. Ik heb hem nooit geld zien aannemen voor zijn diensten. Van hem heb ik ook geleerd dat een van de sleutels tot geluk is: echt genieten van wat je ook doet. Ik heb nooit een man gezien die meer van zijn werk hield dan mijn vader.

Mijn vader had normen die overeenkomen met die van de heiligen der laatste dagen. We gingen iedere zondag naar de methodistische kerk en iedere woensdag naar de gebedsvergadering. Mijn ouders hadden een intense liefde voor de Heiland en waren in veel eigenschappen het voorbeeld van christelijkheid. Het toonbeeld dat zij voor mij waren, was net zo belangrijk als de lessen die ze me leerden.

Op de omslag: Pramol Rashika is een jeugdige heilige der laatste dagen van Fiji. Fotografe: Shirleen Meek Saunders.

Mijn ouders leerden me geloof in mezelf en de Heer te hebben. Ik heb een groot geloof in de beloften van de Heer. 'Bij God zijn alle dingen mogelijk' (Matteüs 19:26) is een van mijn lievelingsteksten. Ik heb ervaren dat deze belofte waar is, of het nu gaat om het weerstaan van verleidingen, of het bereiken van doelen in mijn privéleven of op mijn werk. Als je de juiste doelen kiest en hard werkt, is er niets dat je niet kunt bereiken met de hulp van de Heer. Ik heb geleerd enthousiast te zijn over het leven en niet bang te zijn voor uitdagingen. Angst vernietigt het kleine beetje geloof dat we misschien hebben.

Kinderen, heb je ouders echt lief en luister naar ze. Dat zul

je wel vaker gehoord hebben, maar het is echt belangrijk. Ik hield van mijn ouders en had een intens verlangen hun raad op te volgen. Omdat het voor mij nooit moeilijk was de raad van mijn ouders op te volgen, was het ook niet moeilijk de raad van de priesterschapsleiders op te volgen toen ik

lid van de kerk werd. Ik ben mijn ouders dankbaar dat ze me geleerd hebben naar hun advies te luisteren, en mensen die boven me gesteld zijn te respecteren en te proberen het voorbeeld van de Heiland te volgen. □

(Vervolg van blz. 4)

Doch de meesten wilden Alma en Amulek doden, maar ze deden het niet. Ze bonden de twee mannen met sterke koorden vast en brachten hen voor de rechter van het land. Alma 14:2-4

Zeezrom had er spijt van dat hij zo slecht was geweest en de mensen geleerd had goddeloos te handelen. Hij smeekte de mensen Alma en Amulek vrij te laten. Alma 14:6-7

Zeezrom en de anderen die zich begonnen te bekeren, werden de stad uitgegooid. De goddeloze mensen stuurden mannen achter hen aan om hen te stenigen. Alma 14:7

Daarna wierpen zij de vrouwen en kinderen die het woord van God geloofden in een vuur. Hun Schriften verbrandden ze ook. Alma 14:8

Alma en Amulek werden gedwongen de vrouwen en kinderen te zien sterven in het vuur. Amulek wilde de Gods macht gebruiken om hen te redden. Alma 14:9-10

Maar de Heilige Geest weerhield Alma ervan om in te grijpen. De stervenden zouden spoedig bij God zijn en de goddelozen zouden gestraft worden. Alma 14:11

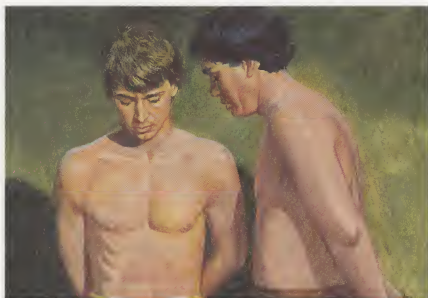
De hoofdrechter sloeg Alma en Amulek verscheidene keren in het gezicht en liet hen door zijn dienaren in de gevangenis gooien. Alma 14: 14-17

Andere goddeloze mannen kwamen naar de gevangenis en sloegen en bespotten hen. En Alma en Amulek kregen niet genoeg voedsel en drinken, en hun kleren werden afgenomen. Alma 14: 18-22

De hoofdrechter zei dat hij Alma en Amulek zou geloven als zij de macht Gods zouden gebruiken om zich te bevrijden. Toen sloeg hij hen weer. Alma 14:24

Alma en Amulek stonden op. Alma bad en vroeg de Heer om hun, volgens hun geloof in Christus, kracht te geven. Alma 14:25-26

De kracht God rustte op Alma en Amulek. Zij verbraken de koorden waarmee ze waren gebonden. Alma 14:25-26

De goddeloze mannen werden bang. Ze begonnen weg te rennen, maar vielen op de grond. De aarde beefde en de muren van de gevangenis vielen om en doodden de goddelozen. Alma 14:27

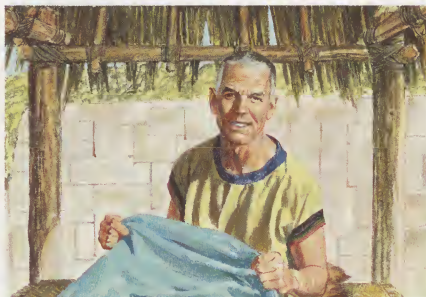
De Heer beschermde Alma en Amulek. Ze liepen de gevangenis uit, de stad in. De mensen waren bang en renden weg. Alma 14:28-29

Alma en Amulek gingen naar het land Sidom. Daar vonden ze de mensen uit Ammonihah die zich bekeerd hadden. Zeezrom was ook daar. Hij was heel erg ziek. Alma 15:1-3

Zeezrom was blij dat Alma en Amulek nog leefden. Hij dacht dat ze door zijn schuld gedood waren. Hij vroeg hun om hem te genezen. Alma 15:4-5

Zeezrom geloofde in Jezus Christus en had zich bekeerd van zijn zonden. Toen Alma voor hem bad, werd hij onmiddellijk genezen. Alma 15:6-11

Zeezrom werd gedoopt en begon het evangelie te prediken. Vele anderen lieten zich dopen. Alma 15:12-14

De goddelozen die in Ammonihah achterbleven, werden allen door een Lamanitisch leger vernietigd, zoals Alma had geprofeteerd. Alma 16:2-9

De heiligen der laatste dagen organiseren geregeld verschillende activiteiten. Die activiteiten zijn opbouwend en vaak verrassend vindingrijk. Behalve die activiteiten zijn er nog andere gebeurtenissen die het vermelden waard zijn, zoals bewonderenswaardige prestaties van leden, geloofsversterkende ervaringen, successen bij het heractiveren, het zendingswerk enz. Wij nodigen u uit uw bijdragen te sturen aan:

Kerkelijk Vertaalbureau

Postbus 224

3430 AE NIEUWEGEIN

Soms krijgen wij bijdragen binnen die eigenlijk veel te laat ingestuurd zijn (zo heeft het bijvoorbeeld geen zin om in mei een artikel te plaatsen over een kerstactiviteit), maar die toch de moeite waard zijn om te plaatsen. Hieronder vindt u een paar van die bijdragen.

- De redactie

Kerkgebouw Rotterdam-Zuid ingewijd

Op 16 augustus 1992 is het nieuwe kerkgebouw van de Wijk Rotterdam-Zuid ingewijd. Ouderling Dennis Neuenschwander, lid van het gebiedspresidium, die het inwijdingsgebed zou uitspreken, kwam daartoe naar de Maasstad, alsmede regionaal vertegenwoordiger Jack van Oudheusden en president Henk Vernes. Zij werden welkom geheten door bisschop Siebe Staal die hen rondleidde door het gebouw, alvorens tot de inwijding werd overgegaan. Vóór de avondmaalsdienst waarin de inwijding plaatsvond, bestond er gelegenheid voor belangstellenden om het gebouw te bezichtigen. 'Het was een geestelijke belevenis voor ons allen', zegt Michel Pou-

V.l.n.r.: ouderling Jack van Oudheusden, president Dennis Neuenschwander, president Henk Vernes en bisschop Siebe Staal.

President Neuenschwander begroet de leden.

laert, hoofd public relations van de Wijk Rotterdam-Zuid. 'Ik ben dankbaar dat ik dit mee kon maken, het is een zegen dat er in dit land gebouwen zijn waarin we onze Hemelse Vader en zijn Zoon Jezus Christus kunnen aanbidden.'

'Poezenproject' Gemeente Leeuwarden

Toen het jonge-vrouwenpresidium van de Gemeente Leeuwarden in *De Ster* van december 1990 las hoe een groep jonge vrouwen in Alaska beertjes hadden gemaakt en aangeboden aan ambulancediensten en ziekenhuizen aldaar, ontstond bij hen het idee dat ook te doen met hun jonge vrouwen. Alleen werden het geen beertjes maar poezen. Na er ongeveer een jaar keihard aan gewerkt te hebben, hadden ze 99 poezen gemaakt.

Op 12 september 1992 togen de jonge vrouwen en hun

leidsters naar ambulancedienst 'De Vrij' om ze officieel aan te bieden. De heer Van de Werf was aanwezig om namens de hele ambulancedienst Leeuwarden de poezen in ontvangst te nemen. Presidente S. Roosenburg legde uit hoe zij op het idee waren gekomen. De heer Van de Werf zal te zijner tijd laten weten welke reacties er op het project zijn geweest. Daarbij sprak hij de wens uit dat het project nog eens herhaald wordt.

De poezen. >

Zuster Roosenburg overhandigt de poezen aan de heer Van de Werf van de ambulancedienst Leeuwarden.

Open dag familiegeschiedenis Gemeente Leeuwarden

Afgelopen augustus hield de Gemeente Leeuwarden een open dag over familiegeschiedenis in het kerkgebouw te Leeuwarden. Door veel publiciteit in diverse kranten en op radio en regio-televisie was er een hoge opkomst. Er verschenen maar liefst 400 belangstellenden. Doordat veel belangstellenden zeer positief reageerden en er veel contacten werden gelegd, kan deze dag als geslaagd worden beschouwd.

De samenwerking tussen de leden en de zendelingen was voorbeeldig te noemen. Er zullen in de toekomst zeker nog meer van deze open dagen worden georganiseerd.

Zuster Bredewoud geeft uitleg vanachter haar computer.

WereldWijd

Vier Afrikaanse landen toegewijd

In vijf dagen hebben de ouderlingen Russell M. Nelson en Richard G. Scott, beiden lid van het Quorum der Twaalf, vier landen in Afrika toegewijd: Zambia, Botswana, Namibië en Congo.

Zambia werd op 20 augustus door ouderlingen Nelson toegewijd, op een afgelegen plekje bij een meer op het terrein van de universiteit in Lusaka, de hoofdstad van het land.

Op 21 augustus sprak ouderling Scott het toewijdingsgebed uit voor Botswana, op een kleine open plek in het Gaboronewildreservaat.

De volgende dag kwam een kleine groep leden bijeen op Tower Hill in Windhoek, in Namibië, voor het toewijdingsgebed dat door ouderling Nelson werd uitgesproken. Ouderling Scott wijdde op 24 augustus het land Congo toe op een schaduwrijk plekje op een heuvel langs de rivier de Congo, ongeveer tien kilometer van Brazzaville, de hoofdstad van het land.

Bijna alle Zambiaanse kerkleden woonden de toewijding bij. De kerk is in Zambia begonnen met een gemeente in Kwekwe, voor emigranten die in dat gebied werkzaam waren. In april 1992 arriveerde het eerste zendelingechtpaar, en op 10 juli werd de kerk officieel ingeschreven. Sinds april zijn er 26 mensaals gedoopt, en 54 mensen wonen geregeld de avondmaalsdiensten bij.

Het eerste zendelingechtpaar in Botswana kwam daar in juni

1990 aan. Het paar had tot taak leden op te zoeken die in de Verenigde Staten gedoopt waren en later naar dit woestijnland waren verhuisd. Zij vonden vijf mensen, en in september van dat jaar werden er anderen gedoopt. In augustus 1991 werd de kerk er officieel ingeschreven. In maart 1992 werd de eerste gemeente gesplitst. Het ledental in het land is gestegen tot 160. Namibië maakt deel uit van het Zendingengebied Kaapstad (Zuid-Afrika). Voor de toewijding van het land kwam een kleine groep leden bijeen. Zendingenpresident Blaine Hudson zei dat 'de Heer het hart van de plaatselijke overheidsfunctionarissen geraakt heeft. Zij hebben De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen welkom geheten in dit nieuwe land. De Geest onder de kleine kudde heeft blij gegeven van een diepgeworteld gevoel dat zij niet vergeten zijn en dat de Heer hen kent. (...) De kerk zal nu zeker opbloeien in dit uitgestrekte en spaarzaam met nederzettingen bebouwde land.'

In Congo woonden ongeveer 65 leden en plaatselijke kerkleiders de toewijding bij. Nadien werd een bijzondere haardvuurvond gehouden in Brazzaville, die door ongeveer 250 leden en onderzoekers werd bijgewoond. De twee leden van het Quorum der Twaalf woonden, vergezeld van de leiders van het zendingengebied en het district, de haardvuurvond ook bij.

Zendingen in Mongolië

Op verzoek van de Mongoolse regering stuurt de kerk twaalf zendingen om te helpen bij de verbetering van het hoger onderwijs in dat land.

De zes echtparen die aan Mongolië zijn toegewezen, zijn gekozen op basis van hun ervaring en onderwijskundige voorbereiding, aldus ouderling Monte J. Brough van de Zeventig, die het Gebied Azië presideert. Zij zullen de Mongoolse regering assisteren; en de leiders van de vijf universiteiten, en andere instituten voor beroeps- en vakopleidingen, in Mongolië helpen bij het ontwikkelen van een beleid, planning, leerplannen, en andere aanverwante zaken.

'Voor zover wij weten, zullen zij de eerste zendingen in Mongolië zijn', zei ouderling Brough. 'Zij gaan erheen met dien verstande dat zij andere mensen in hun geloof zullen onderrichten en kerkvergaderingen zullen houden.'

Alle echtparen zullen zich vestigen in Ulaanabaatar, de hoofdstad van Mongolië, en zullen werken onder leiding van het

presidium van het Gebied Azië. Mongolië, dat ongeveer net zo groot is als Alaska, heeft een bevolking van 2,1 miljoen mensen, waarvan de helft achttien jaar of jonger is. Het alfabetisme in dat land, dat negentig procent bedraagt, is een van de hoogste in de wereld.

Na de val van de Sovjetunie vroeg de Mongoolse regering om hulp met diensten die voorheen door de Sovjets verschaft werden, waaronder de kennis die nodig is om een systeem voor hoger onderwijs op te zetten.

De zendingen echtparen die aan Mongolië zijn toegewezen, zijn goed opgeleide onderwijskundigen, waaronder een voormalige president van een instituut voor bedrijfseconomisch onderwijs, een arts die verantwoordelijk was voor de doctorale studies aan de medische faculteit van een universiteit, een hoogleraar computerwetenschappen, een hoogleraar bedrijfseconomie, een hoogleraar leerplanontwikkeling en -bestuur, en een onderwijskundig bestuurder.

WereldWijd

De kerk stuurt hulp

De kerk heeft vijfhonderd ton basisvoedsel beschikbaar gesteld als hulp aan Somalië en andere door droogte getroffen Afrikaanse landen. De schenking van het voedsel en andere materialen is mogelijk door vrijwillige geld- en andere bijdragen van kerkleden over de hele wereld.

De kerk zal bovendien verscheidene water- en agrarische projecten financieren, aldus functionarissen van de afdeling humanitaire hulp, die een onderafdeling van de afdeling welzijnszorg is.

De schenking van voedsel en andere materialen aan Afrikaanse landen door middel van bepaalde hulporganisaties is al in gang sinds juni 1992, toen een verzoek van het presidium van het Gebied Afrika om hulp te verstrekken werd goedgekeurd.

De voedselzendingen betreffen voornamelijk melkpoeder, bloem, maïsmeel en bonen. Het voedsel moet dienen om ondervoede kinderen tot vijf jaar bij te voeden, alsmede moeders die kinderen zogen, en zwangere vrouwen.

Volgens een schatting is het voedsel dat deze keer door de kerk verschaft is voldoende om drie maanden lang therapeutische en bijvoeding te verstrekken aan dertienduizend kinderen.

Al het ter beschikking gestelde voedsel is door de bereidings- en verpakkingswijze gereed voor gebruik. Het wordt verdeeld over tien verschillende distributiepunten. Er wordt bovendien medische apparatuur, een bestelauto, zeeproducten, en tachtig ton kleding geschonken.

De kerk geeft deze hulp door middel van externe hulporganisaties, waaronder Interaid International in het noordoosten van Kenya, waar honderdduizenden Somalische vluchtelingen huizen; Save the Children USA in Mozambique en Zimbabwe; en het National Council of Negro Women (USA) in Zimbabwe.

1900ste ring georganiseerd

Een conferentie voor de leden in Orlando (Florida) bleek een historische te zijn: door de Ring Orlando (Florida) te splitsen, werd de 1900ste ring van de kerk georganiseerd.

Ouderling Neal A. Maxwell van het Quorum der Twaalf organiseerde de Ring Orlando (Florida) Zuid, en merkte op: 'Vandaag schrijven we een stukje geschiedenis, niet slechts voor uw gebied, maar voor de hele kerk. (...)

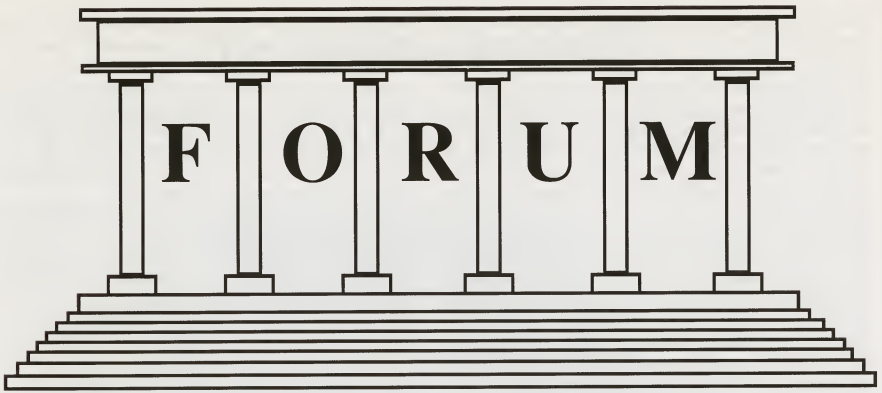
'Eens, wanneer we de echte statistieken van de kerk krijgen, zullen die blijken te bestaan uit geweldige, heldhaftige momenten uit het leven van de broeders, zusters en kinderen van de kerk. Ik breng bij deze gelegenheid, die enige betekenis heeft in de geschiedenis van de kerk, een eerbetoon.

De Ring Orlando (Florida), die op 23 februari 1958 was georganiseerd, was de tweede ring in Florida. De nieuwe ring is de zevende die binnen de grenzen van de oorspronkelijke ring georganiseerd is.

NIEUWS IN HET KORT

Singapore — Jon Huntsman jr. is beëdigd als de nieuwe ambassadeur voor de Verenigde Staten. Broeder Huntsman (32), lid van de Wijk Mt. Olympus 2 in de Ring Mt. Olympus (Salt Lake), is de jongste ambassadeur van de Verenigde Staten. Hij heeft een zending vervuld in Taiwan en spreekt Mandarijnchinees, en bovendien verscheidene dialecten. Hij was voorheen assistent-secretaris van handel van de Verenigde Staten in Oost-Azië.

Washington D.C. - Kresimir Cosic, voormalig basketbalspeler van de Brigham Young University en voormalig lid van het Joegoslavische Olympische basketbalteam, is benoemd tot vervangend ambassadeur in de Verenigde Staten voor het onlangs onafhankelijk geworden Kroatië. Broeder Cosic, die lid van de kerk werd toen hij studeerde aan de BYU, is naar de hoofdstad van de VS gestuurd wegens zijn kennis

forum (Lat.), o., l. (oorspr.) markt, plein te Rome, m.n. dat tussen Kapitoel en Palatijn waar het volk samenkwam om de publieke zaken te bespreken, recht te doen enz.; vand. oneig. voor openbare gerechtsplaats: *iets brengen voor het forum der publieke opinie*, het in openbaar bespreken; - (rechtst.) *het forum van de eiser*, het bevoegde gerecht, de bevoegde rechter; - 2. (-s), bijeenkomst

waarop een of meer deskundigen c.q. kunstenaars een inleiding houden over een bep. onderwerp en daarna daarover in discussie treden met het publiek; - ook voor de groep deskundigen zelf: *de vraag wordt aan het forum voorgelegd*; - **avond**, m. (-en); - **bijeenkomst**, v. (-en); - **discussie**, v. (-s); - **gesprek**, o. (-ken); - **lid**, o. (...leden).

Hoe u uw taken als vader in evenwicht kunt brengen met uw taken op het werk en in de kerk

De volgende adviezen en principes zijn voor mij als echtgenoot, vader, priesterschapsdrager en arts bijzonder nuttig geweest:

* Mij nauwgezet houden aan dagelijkse schriftstudie. Wanneer ik studeer in de Schriften, voel ik de Geest dichtbij. De Geest geeft mij een goed zicht op wat belangrijk is. De invloed van de Geest helpt me in mijn beroep om de nieuwe kennis die ik opdoe, te onthouden.

* Dagelijks bidden, hoe druk mijn dag ook is. Bidden geeft mij niet alleen de kans om mijn prioriteiten te ordenen, het is ook een middel om mijn verlangens te ontwikkelen. Als ik niet bid, is het voor mij bijzonder moeilijk om te beslissen wat belangrijk is.

* Regelmatig gezinsavond houden en als gezin bidden en de Schriften bestuderen. De gezinsavond is een tijd bestemd voor geestelijke instructie en gezinsactiviteiten. Iedere maandagavond maak ik er tijd voor vrij.

* Minstens eenmaal per twee weken tijd vrij maken voor elk kind apart. Dat doen we in de sfeer en de omgeving die zij het

prettigst vinden zodat we zo over om het even wat kunnen praten.

* Als gezin samenwerken. Wanneer ik geen weekenddienst heb en niet afroepbaar ben, werken we als gezin bijvoorbeeld in de tuin. Mijn vrouw en ik zijn tot de ontdekking gekomen dat het gemakkelijker is om met onze kinderen te praten wanneer we met hen werken. Dan lijken er geen barrières te zijn. Ook hebben we dienstbetoonprojecten als gezin. Overigens is het gemakkelijk om te dienen wanneer we de Geest bij ons hebben.

Dit alles helpt mij in mijn beroep en ik vind dat het mijn plicht is mezelf op professioneel gebied te overtreffen. Ik geloof dat ik moeilijk de gemoedsrust vind die ik nodig heb om te slagen als priesterschapsdrager en in mijn beroep, als ik er niet in slaag de geest in mijn gezinsleven te behouden. Zonder die gemoedsrust en bijhorende troost zou ik niet in staat zijn om zelf zieken op te beuren en te troosten. Wanneer ik het evangelie naleef, kan ik beter dienen.

Ali K. Choucair, Marshfield (Wisconsin)

Voor mij is het antwoord eenvoudig, om niet te zeggen, simplistisch. Geloof de woorden van president David O. McKay dat geen enkel succes opweegt tegen falen in het gezin. Mijn advies is om, alvorens te beslissen of je iets doet of niet doet, eerst na te gaan welke invloed je beslissing over een aantal jaren zal hebben. De tijd die je besteedt aan een probleem op het werk of zelfs aan een kerkelijke taak zal misschien niemands leven wezenlijk beïnvloeden, behalve het leven van gezinsleden die vaders aanwezigheid hebben moeten missen.

Ik ben al meer dan vijf jaar weduwe. Mijn man was in vele opzichten geweldig. Hij werkte veel, zeer veel. Hij had het gevoel dat dat nodig was omdat er zich op zijn werk veel crisissituaties voordeden; hij was altijd de eerste op wie men een beroep deed in crisissituaties. Het gevolg was dat onze kinderen hem vaak alleen tijdens het weekend zagen. Hij had vele, gevarieerde en tijdrovende kerktaken. Daarnaast deed hij nog veel vrijwilligerswerk. Ik heb hem vaak gesmeekt meer tijd door te brengen met mij en onze zes kinderen, maar meestal was zijn antwoord: 'Later! Dit is te belangrijk. Het is mijn topprioriteit.' Maar, later is nooit gekomen. Toen hij stierf werd hem in de kranten hulde gebracht. Twee van mijn oudste kinderen hebben echter, ieder bij een andere gelegenheid, de opmerking gemaakt dat de dood van hun vader hun leven niet zo erg beïnvloed had omdat ze hem toch nooit zagen.

Naam weerhouden.

De taken van het vaderschap in evenwicht brengen met de taken op het werk en in de kerk is inderdaad een kwestie van evenwicht. Mijn gezin is ongetwijfeld gebaat bij mijn professionele succes en op vele wijzen gezegend door mijn kerkelijke roepingen. Daarom was het voor mij gemakkelijk om de tijd die ik weg was van huis te rationaliseren als tijd die me hielp om een goede vader te zijn. Maar ik heb ervaren dat mijn kinderen te snel groot geworden zijn en dat ik een aantal uitgelezen kansen voorbij heb laten gaan.

De sleutel is evenwicht, maar dan wel zodanig dat het gezin prioriteit nummer 1 blijft, zoals president David O. McKay ons geadviseerd heeft. De gezinsavond is één manier waarop wij, vaders, ervoor kunnen zorgen dat we tijd uittrekken om ons gezin onze volle aandacht te geven.

David A. Bond, Rancho Palos Verdes (Californië)

Schrijf ons als u goede ervaringen of praktisch succes met een van de onderstaande onderwerpen hebt!

April: Hoe ouderen vrees en obstakels kunnen overwinnen die hun tegenhouden om een zending te vervullen

Mei: Hou u jongens kunt voorbereiden op het Aäronisch priesterschap

Schrijf (ongeveer 100-150 woorden) naar het Kerkelijk Vertaalbureau, postbus 224, 3430 AE NIEUWEGEIN, telefax 03402-45883. De redactie behoudt zich het recht voor de bijdragen te redigeren en in te korten; ze worden niet teruggestuurd. De gebruikte bijdragen moeten niet gezien worden als officiële kerkleer. Ze moeten steeds 6 weken voor de verschijningsdatum in ons bezit zijn.

1. Een tijdschema opstellen zodat we alles kunnen verwezenlijken wat nodig is.

2. Tijd uittrekken waarin men alle aandacht aan het gezin kan besteden; regelmatig gezinsavond houden.

3. Tijd vrij maken voor wat het belangrijkste is.

4. Dagelijks bidden en de Schriften bestuderen.

De zendelingenpagina's

De zendelingenpagina's wijden we deze maand aan Arjan de Jong uit de Gemeente Zoetermeer, die een zending vervult in het Zendingsgebied Halifax (Canada).

Arjan de Jong

't Was de tweede helft van 1989 en ik was nou niet wat je noemt een heilig boontje. Er waren voorbereidingsbijeenkomsten voor een tweeweekse zending. Mijn ouders vroegen me om daar naar toe te gaan. Persoonlijk zag ik daar het nut niet van in, want ik zou toch nooit op zending gaan (ik heb geleerd

om niet nooit te zeggen). Aangezien enkele vrienden van mij van plan waren te gaan, en ik dacht dat het misschien toch wel een gezellige bedoening zou kunnen worden, ben ik dan toch maar gegaan. Iedereen kreeg een formulier in de handen gedrukt dat ingevuld naar president Van Rij moest worden gestuurd als we op een tweeweekse zending wilde gaan. Ik zag de humor er wel van in om de vele leden die iets dergelijks totaal niet van mij verwachtten eens flink te schokken en ik stuurde dus mijn formulier in.

De daaropvolgende zomer bracht ik twee weken in Dordrecht door. Dat beviel me zo goed dat ik besloot een voltijd-zending te vervullen.

Inmiddels is het twee jaar later en heb ik al iets meer dan de helft van mijn zending erop zitten. En als u mij vraagt wat mijn zending nu zo aantrekkelijk maakt

Ouderling Arjan de Jong in Fredericton.

dan zeg ik: variatie. Het Zendingsgebied Halifax bestaat uit vier Canadese provincies en een klein deel van Maine (VS). Verder zijn er drie tijdzones, en elke stad is totaal anders. Wat echter ook verschilt is de manier waarop het zendingswerk gedaan wordt. Tot voor kort gingen de zendelingen voor het overgrote deel van hun tijd langs de deuren. Daar kwam verandering in toen we een nieuwe zendingspresident kregen. Hij introduceerde ook andere manieren van zendingswerk doen zoals gratis familiefoto *displays* in winkelcentra, en *canvassing*, wat inhoudt dat we enkele straten per keer langsgaan en daar plastic tasjes met folders en introductie- en bestelkaartjes uitdelen of aan de deurknop hangen, waarmee de mensen gratis video- en audiocassettes e.d. kunnen bestellen. Dat maakt het voor beide partijen aangeneramer en effectie-

den zeer leerzaam geweest, mede doordat we het gebied waar we te werk werden gesteld, moesten openen, en dus met niets begonnen zijn.

Momenteel ben ik in Fredericton met ouderling Sjöhvist uit Zweden. Het werk gaat hier goed, wat zeker niet alleen aan ons ligt, maar zeer zeker ook aan de leden, want de leden zijn de sleutel tot succes. Dat is iets wat ik niet genoeg kan benadrukken.

Ik wil de jongemannen die uitdaging geven om zich voor te bereiden op een voltijd-zending. Jullie zijn nodig. Er is geen groter werk voor de jeugd van Zion weggelegd dan om zich twee jaar volledig in de dienst van de Heer te stellen.

Velen zeggen dat een zending de beste tijd van hun leven is. Ik heb geen andere keuze dan me bij deze uitspraak aan te sluiten. <

ver.

Mijn zending heeft zowel plezier als tegenslag gekend. Beide zijn verantwoordelijk voor de groei die ik heb doorgemaakt. Eén hoogtepunt is de maand geweest die ik als trainer van ouderling Dennis van der Put uit Gouda door heb kunnen brengen. Die maand is voor ons bei-

In het zendingsveld

Europa

Isabelle Arts, Deutschland-Mission Dresden, Tiergartensstrasse 40, Postschliessfach 256, O-8020 Dresden, Bondsrepubliek Duitsland

Jennifer Beijerling, Zendingsgebied Antwerpen, Appelmansstraat 24, B-2000 Antwerpen

Tom de Bisschop, England Bristol Mission, Southfield House, 2 Southfield Road, Westbury on Trym, Bristol, BS9 3BH, Engeland

David Dezaire, Mission de Marseille, 48 Avenue Robert Schumann, 13090 Aix-en-Provence, Frankrijk

Patrick Flanegin, Birmingham Mission, 185 Penslane, Walmley, Sutton Coldfield, D76 8JU, Engeland

Sylvain Gfeller, England Manchester Mission, Paul House, Stockport Road, Timperley, Altrincham, Cheshire WA15 7UP, Engeland

Lieve Gidts, England Bristol Mission, Southfield House, 2 Southfield Road, Westbury on Trym, Bristol, BS9 3BH, Engeland

Koenraad Gijssels, Zendingsgebied Antwerpen, Appelmansstraat 24, B-2000 Antwerpen

Stefaan van Gijssels, Zendingsgebied Antwerpen, Blvd. Brand Wilcox 87, B-1040 Brussel

Petra Hotting, England London Mission, 64-68 Exhibition Road, Londen, SW7 2PA, Engeland

Ezra Karssen, Zendingsgebied Antwerpen, Appelmansstraat 24, B-2000 Antwerpen

Jolanda Kramer, Zendingsgebied Antwerpen, Appelmansstraat 24, B-2000 Antwerpen

Monic de Langen, Scotland Edinburgh Mission, 'Boroughfield', 32 Colinton Rd., Edinburgh, EH10 5DG, Schotland

Sven Liegeois, England London Mission, 64-68 Exhibition Road, Londen, SW7 2PA, Engeland

Roy Oomen, Zendingsgebied Antwerpen, Appelmansstraat 24, B-2000 Antwerpen

Christiaan Plug, Zendingsgebied Antwerpen, Appelmansstraat 24, B-2000 Antwerpen

Jurgen Reimer, England London South Mission, 484 London Road, Mitcham, Surrey CR4 4ED, Engeland

Edwin van Stam, Mission de Marseille, 48 Avenue Robert Schumann, 13090 Aix-en-Provence, Frankrijk

Marvin Stigter, England London Mission, 64-68 Exhibition Road, Londen, SW7 2PA, Engeland

Deena Stinson, Deutschland-Mission Düsseldorf, Mörsenbroicherweg 184, D-4000 Düsseldorf 30

Brian Woodman, Birmingham Mission, 185 Penslane, Walmley, Sutton Coldfield, B76 8JU, Engeland

Brian Wursten, England Leeds Mission, Techno-centre, Station Road, Horsforth, Leeds, Yorkshire, LS18 5BJ, Engeland

Amerika

Carlo Bos jr., Trinidad and Tobago Mission, Albergastraat 10, Paramaribo, Suriname

Robert Brouwer, Florida Jacksonville Mission, 8647 Bay Pine Road, Suite 106, Jacksonville, FL 32256, USA

Ramon van Damme, Utah Provo Mission, 2500 North University Avenue, Suite 100, Provo, Utah 84604, USA

Devin Hale, Colorado Denver Mission, 2000 E. Easter Avenue, Suite 303, P.O. box 2674, Littleton, Colorado 80122, USA

Maarten 't Hoen, Canada Calgary Mission, 6940 Fisher Road S.E., suite 122, Calgary, Alberta T2H 0W3, Canada

Arjan de Jong, Canada Halifax Mission, 202 Brownlow Ave., Unit F, Dartmouth, Nova Scotia B3B 1T5, Canada

Marten de Jonge, Utah Ogden Mission, 2133 Washington Boulevard, Ogden, Utah 84401 USA

Bert Keuter, Indiana Indianapolis Mission, P.O. Box 495, Carmel, Indiana 46032, USA

Dennis van der Put, Canada Halifax Mission, 202 Brownlow Ave., Unit F, Dartmouth, Nova Scotia B3B 1T5, Canada

Faizel Rahman, Trinidad and Tobago Mission, 26-28 Murray Street, suite 5, Woodbrook, Port of Spain, Trinidad, West Indies

Afrika

Elvira Uvenhoven, Johannesburg South Africa Temple, 7 Jubilee Road, Parktown, Zuid-Afrika

Nieuwe zendingen

Naam: Christiaan Plug
Unit: Amersfoort
Zendingsgebied: Antwerpen
Aanvang zending: 3 september 1992
Opleidingsinstituut: Lingfield

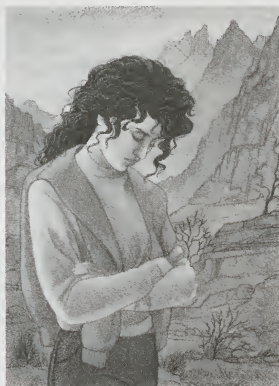
Naam: Sven Liegeois
Unit: Antwerpen
Zendingsgebied: Londen
Aanvang zending: 26 november 1992
Opleidingsinstituut: Lingfield

Ga je op zending?

*Stuur ons dan gegevens
over jezelf,
je zendingsgebied,
de begindatum,
het opleidingsinstituut
waar je heen gaat,
en vooral:*

**EEN GOEDE
PASFOTO!**

DE HEER DAGELIJKS ZOEKEN

ILLUSTRATICE: LORI ANDERSON WING

Als kinderen van een liefheb-
bende Vader zijn we met zijn
liefde gezegend. Hoe komt
het dan dat we zijn liefdevolle leiding
niet altijd voelen? Naarmate we leren
de Heer in alles te raadplegen, kan ons
geloof een wezenlijke, schragende
kracht worden, waarop we in alle
omstandigheden kunnen vertrouwen.
Dan kunnen we zijn leidende hand in
ons dagelijks leven beter voelen.

In het boek Alma herinnert Amulek ons eraan dat onze Hemelse Vader belangstelling heeft voor alle aspecten van ons leven, maar dat zijn leidende invloed pas ten volle in ons leven komt als we die invloed echt zoeken. 'Oefen' uw geloof tot bekering,' onderwees Amulek, 'opdat gij Zijn heilige naam begint aan te roepen (...).

'Ja, vernedert u en volhardt in gebed tot Hem.

'Roept Hem aan voor al uw kudden, wanneer gij op uw velden zijt.

'Roept Hem aan in uw huizen over uw gehele huisgezin, zowel des morgens, als des middags en des avonds.

'Ja, roept Hem aan tegen de kracht van uw vijanden (...).

'Roept Hem aan over de opbrengst van uw velden, opdat gij er voorspoedig mee moogt zijn.

'Roept Hem aan voor de kudden van uw velden, opdat ze mogen vermeerderen.

'Gij moet uw ziel in uw binnenkamer uitstorten en in uw verborgen

plaatsen en in uw wildernis' (Alma 34:17, 19-22, 24-26).

Op welke plaatsen en in welke situaties zou u de hulp van de Heer ernstig moeten zoeken?

'TOON ME DE WEG'

Vele jaren geleden raakte een meisje dat lid van de kerk was, verdwaald in de ruige wildernis bij de boerderij waar ze woonde. Bang en verward beseftte ze dat ze op dat moment hulp nodig had. Daarom deed ze haar ogen dicht en bad vurig: 'Vader, toon me de weg naar huis.'

Ze was nauwelijks klaar met bidden of ze had het gevoel dat iemand zijn hand op haar schouders legde en haar leidde. Met die steun in de rug sloeg ze de weg in die ze gekomen was. Dit sterke gevoel bleef de hele weg naar huis bij haar tot ze de knop van de voordeur vastpakte.

Deze ervaring hielp haar een sterk geloof op te bouwen waar ze de rest

van haar leven profijt van had. 'Ik hoop dat alle mensen, vooral zij die dolen, net als ik mogen weten dat onze Vader van ons houdt', zegt ze.

Welke bewijzen heeft u voor uzelf dat onze Hemelse Vader uw gebeden beantwoordt en u in uw dagelijks leven leidt, al is het maar in kleine zaken?

DE DEUR VOOR GOD OPENEN

'Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop. Indien iemand naar mijn stem hoort en de deur opent, Ik zal bij hem binnenkomen' (Openbaringen 3:20). Op een bekend schilderij dat deze tekst uitbeeldt, zit de deurknop alleen aan onze kant. Ook al staat de Heer klaar om binnen te komen, Hij zal zich nooit met geweld naar binnen dringen.

Als we ons in gebed tot God wenden, doen we die deur open en bereiden we ons erop voor de macht van geloof in ons leven te ontvangen. 'Gedenk, dat gij zonder geloof niets kunt doen; bid daarom in geloof' (Leer en Verbonden 8:10).

De Heer kijkt naar ons en ziet wat we iedere dag doen en Hij staat klaar om erop in te spelen. Zoals Hij het meisje hielp dat verdwaald was in de wildernis en bang was, zo zal Hij ons de weg naar Huis wijzen als we nederig zijn en Hem in gebed zoeken.

Hoe kan de Heer ons kracht geven zijn leringen na te leven wanneer we Hem in ons leven toelaten? □

FOTOGRAAF STEVE BUNDERSON

Achter een glimlachend masker kunnen angst en schuld schuil gaan –
de vreselijke last van hen die seksueel misbruikt zijn.
Of jij het bent of iemand die je kent, je kunt hoop en gemoedsrust vinden en eroverheen komen.

VERBORGEN SMART

Lisa A. Johnson

Op het moment dat je Andrea* ontmoet, kun je haast niet anders dan haar aardig vinden. Ze is hartelijk, vriendelijk en leuk, en ze weet je meteen op je gemak te stellen.

Maar ze is niet altijd zo geweest.

Lang heeft ze een donker en tragisch geheim meegetorst dat ze aan niemand kon vertellen. Ze huilde veel. Ze was meestal depressief. Ze hield zich afzijdig; ze had met niemand een hechte band en ze miste het zelfvertrouwen om op school of in iets anders uit te blinken. In haar jeugd is Andrea seksueel misbruikt.

'Ik had het idee dat ik een vreselijke zonde had begaan', zegt ze. 'Ik dacht dat het te erg was om ook maar aan iemand te kunnen vertellen. Ik voelde me walgelijk en volkomen waardeloos, totdat een zeer begripvolle bisschop me uitlegde dat het niet mijn schuld was, dat de Heer nog steeds van me hield en dat ik hulp kon krijgen.'

Door de hulp die Andrea kreeg – onder meer professionele en religieuze begeleiding – kon zij die traumatische ervaringen achter zich laten en emo-

tioneel en geestelijk weer gezond worden.

NIET ALLEEN

Helaas is Andrea's situatie niet uniek. Een alarmerend aantal gevallen van misbruik wordt elke dag aangegeven, en zowel meisjes als jongens kunnen daarbij het slachtoffer zijn. Seksueel misbruik beperkt zich niet tot één soort persoon of maatschappelijke laag. Het gebeurt in alle bevolkingsgroepen, ongeacht ras, godsdienst, beroep, inkomen of opleiding.

Komt seksueel misbruik ook voor in HLD-gezinnen? De tragische waarheid is dat dit ook in de kerk gebeurt. Op het hoofdkantoor ontvangen de leiders brieven van leden die seksueel misbruikt zijn.

Wat is seksueel misbruik precies? Per definitie is het 'iedere seksueel stimulerende handeling tussen een kind en een volwassene of een ander kind dat een machtspositie heeft, vertrouwd wordt of kan domineren' (*Child Abuse: Helps for Ecclesiastical Leaders* [brochure], 1985, blz. 2).

'Misschien is het [seksueel misbruik

maken van kinderen] er altijd al geweest', zegt president Gordon B. Hinckley, eerste raadgever in het Eerste Presidium, 'maar heeft het niet de aandacht gekregen die het nu krijgt. Ik ben blij dat er aan dit vreselijke kwaad iets gedaan wordt, een kwaad dat teveel onder onze mensen gevonden wordt. Vaders, u kunt uw kleine kinderen niet mishandelen zonder God te beledigen. Iemand die incest pleegt, is het priesterschap niet waardig. Hij is het lidmaatschap van de kerk onwaardig en tegen hem dienen gepaste maatregelen genomen te worden. Iedere man die zijn kinderen slaat of op enig andere wijze mishandelt zal verantwoordelijk worden gehouden door de grote Rechter' (*De Ster*, verslag aprilconferentie 1985, blz. 47-48).

Brieven van *kerkleden* geven aan hoe vernietigend seksueel misbruik is. De vijftienjarige Lindy* schrijft: 'Toen de ouders van de kinderen op wie ik paste thuiskwamen, vroeg ik de vrouw of ze me thuis wou brengen, maar de man stond erop dat hij het zou doen. Ik wist op dat moment dat ik in de problemen zat. Op weg naar huis pro-

beerde die mee aan te randen. Wat ik ook deed, hij bleef maar doorgaan.'

De zestienjarige Tiffany* heeft een ander verhaal. 'Ik weet nog vooral de keer toen ik ongeveer vijf was', schrijft ze. 'Ik zou die nacht bij m'n opa logeren, samen met m'n oudere broers en zussen. (...) Ik zei tegen m'n opa dat ik buikpijn had en hij zei me een kuszen te pakken en op zijn schoot te gaan zitten. Toen begon het.'

Dan is er de 25-jarige David*, die er nadrukkelijk op wijst dat jongens ook het slachtoffer kunnen zijn. 'Het is mij overkomen', zei hij. 'Mijn oppas, toen ik nog klein was. Ik wist niet wat ze aan het doen was. Jaren later, toen ik het beseftte, werd ik er misselijk van. Ik voelde me gewoon afschuwelijk.'

De meeste slachtoffers van seksueel misbruik voelen zich afschuwelijk. Er mee om leren gaan is een van de belangrijkste voorwaarden om er overheen te komen.

NIET SCHULDIG AAN ZONDE

Het Eerste Presidium heeft het volgende beleid bij dit onderwerp goedgekeurd: 'Slachtoffers van verkrachting of seksueel misbruik lijden vaak onder een ernstig trauma en onnodige schuldgevoelens. Kerkleiders moeten tactvol en zorgzaam met zulke gevallen omgaan en dergelijke slachtoffers ervan verzekeren dat zij als slachtoffer van de wandaden van anderen niet schuldig zijn aan zonde, en zij moeten hen helpen de schuldgevoelens van zich af te zetten en hun zelfrespect en hun vertrouwen in intermenselijke relaties terug te winnen.

'Natuurlijk moet een volwassene die uit vrije wil met seksuele handelin-

gen instemt de verantwoordelijkheid voor zijn of haar daden dragen, ook al was de ander de agressor. Personen die bewust seksuele toenaderingen uitlokken, dragen ook een deel van de verantwoordelijkheid voor het gedrag dat volgt. Maar personen die werkelijk tot seksuele handelingen worden gedwongen, zijn slachtoffer en zijn in geen enkel opzicht schuldig aan seksuele zonde. (...)

'Jonge slachtoffers van seksueel misbruik zijn net zo min schuldig aan zonde, want ze zijn te jong om de betekenis van het seksueel gedrag te kunnen beseffen. Zelfs daar waar handelingen met ogenschijnlijke instemming van een jong iemand plaatsvinden, kan die toestemming buiten beschouwing gelaten worden, of als morele verantwoordelijkheid van de agressor gezien worden, omdat deze een machtspositie ten opzichte van het jonge slachtoffer inneemt' (brief aan de algemene autoriteiten, regionaal vertegenwoordigers en andere priester-schapsleiders, 7 februari 1985).

HULP ZOEKEN

Slachtoffers van seksueel misbruik moeten weten dat het niet hun schuld is. Ze moeten ook beseffen dat het absoluut noodzakelijk is dat ze hulp krijgen. Ze moeten het iemand zo snel mogelijk vertellen – een familielid, hulpverlener, leerkracht, bisschop – het maakt niet uit wie, als het maar iemand is met wie ze een hechte band voelen of in wie ze vertrouwen hebben. Niemand hoeft er mee rond te blijven lopen.

Er zijn allerlei redenen waarom het moeilijk kan zijn seksueel misbruik aan

te geven. Vaak bedreigen de ouders hun slachtoffer of het gezin van hun slachtoffer als ze het ooit vertellen. Zulke dreigementen zijn een duidelijk signaal dat er iets fout zit en er iemand op de hoogte gebracht moet worden – snel. De ouders weten dat ze iets doen wat verkeerd is en willen niet dat iemand anders erachter komt. Maar slachtoffers kunnen steun en bescherming tegen de dreigementen krijgen als ze die melden.

Er zijn nog andere redenen waarom veel slachtoffers aarzelen om het misbruik aan iemand te vertellen. Soms zijn ze bang dat hun gezin uiteen zal vallen door dit misbruik aan te geven. Dat is niet altijd het geval. Als het probleem extreem is, zullen overheidsinstanties waarschijnlijk de dader en niet het slachtoffer uit huis plaatsen. Anders zijn er hulpverleners die de gezinsleden kunnen helpen uit hun individuele en gezinsproblemen te komen. Hun doel is een sterk gezin op te bouwen, niet er een kapot te laten gaan. Een slachtoffer kan naar haar of zijn bisschop, decaan, een andere volwassene die ze vertrouwen, of naar slachtofferhulp gaan om iemand te vinden die gespecialiseerd is in dit soort hulpverlening. De kosten mogen haar of hem er niet van weerhouden. Er is begeleiding beschikbaar om degenen die het nodig hebben hulp te verlenen, en deskundigen kunnen de slachtoffers hierop wijzen.

Slachtoffers zijn ook vaak bang dat het aangeven van het misdrijf fataal is voor het gezin in de kerk. Maar er moet actie ondernomen worden tegen de ouders, zowel om hen te helpen zich te bekeren als om verder misbruik te voorkomen.

'De doelen van disciplinaire maatregelen in de kerk zijn: 1) de ziel van de overtreder te redden; 2) de onschuldigen te beschermen; 3) de (...) goede naam van de kerk te beschermen (*Algemeen kerkelijk handboek* 10-1).

Vooraf voor mannelijke slachtoffers kan het moeilijk zijn om seksueel misbruik aan te geven. De samenleving vindt vaak dat mannen alles onder controle moeten hebben en zichzelf in iedere situatie moeten kunnen beschermen. Als ze toegeven slachtoffer te zijn geworden, zijn ze bang dat het een negatief licht op hun mannelijkheid werpt.

Er zijn nog andere redenen waarom slachtoffers seksueel misbruik niet aangeven. Het is moeilijk om toe te geven dat iemand van wie je houdt een afschuwelijk misdrijf begaat. Vele slachtoffers vinden het makkelijker zichzelf de schuld te geven en te zeggen dat ze het verdienen, dan dat ze een dierbare aangeven. Ze kunnen denken dat als het seksueel misbruik aangegeven is, anderen hen onrein zullen vinden en onwaardig om liefde te ontvangen. Sommige slachtoffers realiseren zich niet eens dat er een misdrijf begaan is, omdat de dader hen doet geloven dat zulke relaties normaal en natuurlijk zijn.

Hoe moeilijk het ook is om seksueel misbruik aan te geven, het is van essentieel belang dat het gedaan wordt. Alle betrokkenen moeten hulp krijgen. Gevolgen van seksueel misbruik kunnen op allerlei verschrikkelijke manieren zichtbaar worden als de betrokkenen geen begeleiding krijgen in het leren omgaan met het probleem. Seksueel misbruik is niet altijd, maar kan een oorzaak zijn van criminaliteit,

depressie, vrije seksuele contacten, teruggetrokkenheid, slechte sociale vaardigheden, gebrek aan vertrouwen, of problemen bij een eventueel huwelijk; het kan zelfs zo zijn dat, als de problemen niet aangepakt worden, het slachtoffer de eigen kinderen gaat mishandelen.

'Negen maanden van mijn leven zat ik in een buurtvereniging waarvan de leider tienermeisjes aanrandde', zegt Sharon.* 'Ik was een van de slachtoffers. De details van wat hij deed, staan in het politierapport. Door therapie heb ik geleerd dat ik ze niet in mijn gedachten bij me hoeft te dragen.'

VERDER GAAN

Als slachtoffers eenmaal het feit onder ogen durven zien dat ze misbruikt zijn, doorlopen ze de karakteristieke fasen van aanpassing in een crisissituatie. Veel mensen blijven in een van deze fasen hangen en dat kan in hun intermenselijke relaties tot uiting komen. Slachtoffers hebben hulp nodig om verder te kunnen gaan.

Shock is de eerste fase. Het slachtoffer voelt zich verdoofd omdat de traumatische gebeurtenis te afschuwelijk is om te kunnen begrijpen of accepteren.

Ontkenning is de volgende fase. Het slachtoffer denkt: 'Dit geloof ik niet. Dit kan mij niet overkomen zijn. Niet mij. Niet mijn gezin.'

Boosheid, woede en weerzin volgen. 'Wat heb ik gedaan?' vraagt het slachtoffer zich af. 'Waarom overkomt mij deze verschrikking? Hoe kan iemand zo gemeen zijn?'

Voornemen en wegredeneren vormen de volgende fase. 'Als dit nooit, nooit meer gebeurt, dan kunnen we 't alle-

maal gewoon vergeten en doen of het nooit gebeurd is' of 'als ik extra mijn best doe, zal ik gezegend worden dat dit nooit meer gebeurt en kan ik het allemaal vergeten.'

Depressie krijgt de overhand als ontkenning niet meer effectief is. 'Ik zal nooit meer zuiver en rein zijn', denkt het slachtoffer ten onrechte. 'Ik ben waardeloos en hulpeloos.'

Aanvaarding kan volgen als het slachtoffer de juiste hulp krijgt. 'Dit doet verschrikkelijk pijn', denkt het slachtoffer, 'maar het leven gaat verder en ik hoef niet toe te laten dat het me kapot maakt.'

Verwerking is de laatste stap. Het seksueel misbruik is in het juiste perspectief geplaatst en een gevoel van zelfvertrouwen en eigenwaarde is hersteld. Het misbruik wordt een deel van het verleden en staat niet langer in het middelpunt van het leven.

Andrea heeft al deze fasen doorlopen en ondanks de problemen in haar verleden is ze in staat een vreugdevol en voldoende gevend leven te leiden. Anderen die niet als zelf seksueel misbruikt zijn, kunnen op dezelfde manier erbovenop komen. Het is belangrijk voor hen zich te realiseren dat ze het recht hebben om niet seksueel misbruikt te worden en dat als het toch gebeurt, hulp zoeken belangrijk is. Ze moeten weten dat het niet hun schuld is, dat ze niet onrein zijn of zelfs minder rein. En boven alles moeten ze beseffen dat onze Hemelse Vader nog steeds van hen houdt en veel van hen verwacht, en middelen gegeven heeft waardoor ze er bovenop kunnen komen. □

*Naam veranderd

Op heilige grond

Gregory Encina Billikopf

Toen ik op het terrein van de Santiago-tempel (Chili) stond, dacht ik terug aan de tijd dat ik als kleine jongen op een katholieke school zat. De school stond op de plaats waar nu de tempel gebouwd is. In het voorjaar van 1970 kondigde onze priester aan dat we onze school aan de mormonen zouden verkopen. 'Julie Chilenen denken dat de katholieke kerk de enige kerk is', zei hij.

Ik dacht: Natuurlijk, welke kerk is er dan verder nog?

Onze priester ging verder: 'Julie moeten allemaal een werkstuk schrijven over De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen.'

Aangezien het zendingskantoor van de kerk maar twee straten van ons huis vandaan was, ging ik er heen om informatie in te winnen. Toen ik thuis kwam, keek ik naar de mooie brochures over de kerk en naar het Boek van Mormon. In het Boek van Mormon dat ik gekregen had, stond op de eerste bladzijde een bijzondere belofte geschreven:

'En wanneer gij deze dingen zult ontvangen, zou ik u willen vermanen, dat gij God, de Eeuwige Vader, in de naam van Christus zoudt vragen, of deze dingen niet waar zijn; en indien gij zult vragen met een oprecht hart en met een eerlijke bedoeling, en geloof

hebt in Christus, zal Hij door de kracht des Heiligen Geestes de waarheid ervan aan u bekendmaken.

'En door de kracht des Heiligen Geestes kunt gij de waarheid van alle dingen weten' (Moroni 10:4-5).

Toen ik die belofte las, ontving ik een getuigenis dat die woorden waar zijn en het Boek van Mormon waar. Maar ik was vijftien jaar en er nog niet klaar voor om me serieus met godsdienst bezig te houden. Daarom besloot ik niets met mijn gevoelens te doen. Mijn interesse was echter gewekt en ik kreeg het hoogste cijfer van de klas voor mijn werkstuk over de mormonen.

Na weer een klassikale discussie over godsdienst begon ik diep na te denken over de aard van de Godheid. Door inspiratie leerde ik dat de Vader, de Zoon en de Heilige Geest drie afzonderlijke wezens zijn met hetzelfde doel. Ik koesterde deze kennis en het zou me op een later tijdstip helpen om Gods ware kerk te herkennen.

Dat gebeurde jaren later. Ik was met mijn ouders naar de Verenigde Staten verhuisd en studeerde aan de University of California. Randy, een vriend die verderop in de gang van de studentenflat woonde, gaf me een exemplaar van het Boek van Mormon. Ik had het boek een hele tijd op mijn kamer zon-

der dat ik het ook maar opende. Randy en ik verschilden over heel veel zaken van mening, maar iedere keer als hij over de kerk sprak, voelde ik de Geest getuigen dat wat hij zei waar was.

Met de kerstvakantie zou ik naar huis gaan en ik besloot een tas met boeken mee te nemen, zodat ik in het vliegtuig kon lezen.

Terwijl ik aan het pakken was, viel mijn oog op het Boek van Mormon en uiteindelijk verdeden het als laatste in mijn tas. Ik dacht: Dat lees ik wel als ik de andere boeken uit heb. In het vliegtuig werd het laatste boek echter het eerste, en ik voelde plotseling een enorme drang om het te lezen. Ik las vier dagen aan één stuk door om het uit te krijgen. Terwijl ik las en bad, wist ik dat het waar was. Ik kon nauwelijks geloven wat ik aan het ontdekken was!

Toen ik weer terugkwam in Californië vertelde ik Randy onmiddellijk dat ik geloofde in de waarheid van het Boek van Mormon en dat ik mij wilde laten dopen. Hij was ontzettend blij. We belden de zendelingen op en korte tijd later werd ik gedoopt.

Wie had ooit kunnen denken dat het jongetje in die godsdienstklas jaren later op diezelfde plaats naar het huis des Heren zou gaan – de Santiago-tempel. □

EILANDEN VAN GELOOF

F I J J I

'Hemels' is de manier om de schoonheid van de Fiji-eilanden te beschrijven. Maar door het evangelie krijgen de leden een extra spirituele schoonheid die het leven in dit paradijs nog mooier maakt.

Shirleen Meek Saunders

'God schiep Fiji op een van de dagen dat Hij zich erg gelukkig voelde' zegt ouderling Glen L. Rudd, voormalig president van het Gebied Oceanië. En als je van de ene kant van Viti Levu, het grootste eiland van het land, naar de andere kant rijdt, zul je het daar zeker mee eens zijn. De toppen van het vulkaangebergte rijzen uit boven het regenwoud en de netjes aangelegde suikerrietvelden; palmbomen en prachtige, zandige stranden maken plaats voor baaien met hel-

derblauw schitterend water. Vruchten en bloemen spruiten spontaan uit het uit allerlei tinten groen bestaande gebladerte.

Het leven in dit paradijs is echter niet altijd idyllisch. Achter het natuurschoon van Fiji gaat een land schuil dat in ontwikkeling is, en de bewoners worden geconfronteerd met economische, politieke en sociale moeilijkheden. Het zijn moeilijkheden die horen bij groei en ontwikkeling. Maar voor sommige bewoners van Fiji is

Akanisi Rosi en baby Tupoutua Baravilala voor de ringconferentie van de Ring Suva. Er wonen ongeveer zeventuizend heiligen der laatste dagen op de Fiji-eilanden.

het evangelie van Jezus Christus een belangrijke bron van kracht geworden. Door de leerstellingen van het evangelie te aanvaarden en de beginselen in praktijk te brengen, voelen zij zich gesterkt in het doorstaan van beproevingen. Het geeft hun vrede en hoop op betere dagen.

Fiji bestaat uit meer dan driehonderd eilanden die ongeveer 1776 kilometer ten noorden van Auckland (Nieuw-Zeeland) liggen. Ongeveer honderd van de eilanden zijn bewoond. Het grootste deel van de bevolking woont echter op slechts dertien van deze eilanden.

Het eerste lid van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen arriveerde in 1924 in Fiji. Zuster Mele Ve'a Ashley immigrerde met haar kinderen uit Tonga. Verder behoorden tot de eerste leden een aantal broeders en zusters die uit Samoa kwamen. Pas op 5 september 1954 werd de eerste gemeente georganiseerd. Deze bestond uit veertien heiligen. Ze vergaderden in een gehuurde ruimte in de hoofdstad Suva. In de 39 jaar die sinds dat nederige begin zijn verstreken, is de kerk aanzienlijk gegroeid. Er zijn nu 6600 leden, een ring met zes wijken, georganiseerd in 1983, en twee districten met vijftien gemeenten.

VERGADEREN

De meeste kerkleiders in Fiji zeggen dat het vervoer en de communicatie de grootste problemen zijn waarvoor de leden zijn gesteld – vooral voor de leden die op het platteland buiten Suva of in het westen van Viti Levu wonen. De lonen in Fiji zijn laag, zodat slechts een paar mensen zich een auto kunnen permitteren; meestal reizen ze per bus.

Eind 1987, na de staatsgreep, die gelukkig zonder bloedvergieten verliep, verbood de nieuwe regering het openbaar

vervoer op zondag. Dat was voor de mensen die tot de grootste christelijke kerken in Fiji behoorden nauwelijks een probleem – in elk dorp bevindt zich wel een kerk. Maar vele heiligen der laatste dagen wonen een heel eind van de kerk af. Vilisi en Fai Ucuinbaravi en hun zes kinderen besloten dat ze de twaalf kilometer naar het kerkgebouw in Nausori iedere zondag zouden lopen. 'Sommige mensen lachten ons uit en wilden niet stoppen om ons een lift te geven', zegt zuster Ucuinbaravi. 'Maar dat deerde ons niet. We waren al met ons hart in de kerk voor we van huis gingen.' Nu, drie jaar later, heeft de regering de wet versoepeld en mogen de bussen gedurende een bepaalde periode van het jaar ook op zondag rijden. Dat is voor veel leden een uitkomst, omdat de bus het enige vervoermiddel naar de kerk is. Maar door de dienstregeling zijn ze vaak te laat of moeten ze eerder weg.

Sommige wijken en gemeenten hebben een vrachtauto gehuurd om de leden naar de kerk te vervoeren. Maar bisschop Timoci Ratu van de Wijk Nadi vond dit ook niet de juiste oplossing. 'We gaven alleen al aan vervoer meer geld uit dan we hadden', zei hij. 'Dus moedigde ik de leden aan om geloof te oefenen en zo voor zichzelf een oplossing te vinden. Eerst nam de opkomst in de vergaderingen af, maar nu zijn er weer net zoveel mensen aanwezig als voorheen.'

Het vervoersprobleem is ook van invloed op het huisonderwijs en huisbezoek. Het feit dat slechts weinig mensen telefoon hebben, maakt het nog moeilijker. President Inosi Naga van de Ring Suva zegt: 'Het is moeilijk om huisonderwijs en huisbezoek te doen. Maar we doen ons best – en ik vind dat we al goede resultaten hebben behaald.'

Zuster Raj Kumari, ZHV-presidente in de Gemeente Tavua, laat de huisbezoeksters een getypte boodschap op de

Uiterst links: Brijma Wati Charan, lid van de Gemeente Sigatoka, is een van de vele zendelingen die de evangelieboodschap in zijn eigen land aan anderen verkondigt.

Midden: Er groeien prachtige bloemen op Fiji, zoals deze waterlelies en orchideeën. **Links:** Bisschop Timoci Ratu, zijn vrouw, Letlia, en hun jongste dochter,

Akesa. 'Een van de dingen waar we erg goed in zijn, is met anderen over het evangelie praten', zegt bisschop Ratu. 'We schamen ons er niet voor dat we lid zijn van de kerk.'

post doen voor degenen die buiten de stad wonen. Priesterschapsleiders in de gemeente wijzen groepjes broeders aan om een dag naar een bepaald dorp te gaan en dan alle leden daar te bezoeken.

Siteri Varo, de ZHV-presidente, van de Gemeente Sigatoka neemt een keer in de maand de bus naar de dorpjes in de bergen om de zusters die het verst af wonen te bezoeken. Ze gaat om acht uur 's ochtens weg en komt 's middags weer terug. 'De tijd is kort,' zegt ze, 'maar ik heb geen keus. Ik neem al de laatste bus terug.'

Ook al wonen de leden in Suva dichterbij elkaar, toch kent zuster Grace Taito, ZHV-presidente van de Ring Suva, soortgelijke problemen in het contact met de zusters. Maar omdat zij het hoofd is van een kleuterschool die onder auspiciën staat van de kerk, kan ze de bisschoppen en de ZHV-presidenten van de wijken mededelingen doorgeven via hun kinderen, of de kinderen van burens, die bij haar op school zitten.

FIJÏËRS EN INDIËRS

In 1878 bracht de Britse regering van Fiji arbeiders uit India naar Fiji om op de suikerrietvelden te werken. Na vijf jaar konden zij op eigen kosten terug naar huis; als ze echter nog vijf jaar bleven, betaalde de regering de reis terug of gaf hun toestemming om voorgoed op Fiji te blijven. Veel arbeiders prefereerden het leven op de eilanden boven het leven in een land met een kastenstelsel, en dus bleven ze. Op dit moment bestaat ongeveer de helft van de Fijische bevolking uit afstammelingen van deze contractarbeiders.

De Indiërs hebben veel van hun oorspronkelijke cultuur behouden. Deze komt nauwelijks overeen met die van de autochtone bevolking: ze hebben een andere religieuze overtuiging, andere gewoonten, kortom een andere levens-

stijl. Dat is ook de reden waarom beide groepen haast altijd gescheiden geleefd hebben. Het succes van de integratie van deze twee culturen in de kerk is altijd afhankelijk geweest van de liefde die de een voor de ander had. Recente politieke problemen hebben de situatie nog gecompliceerder gemaakt. In oktober 1987 hebben de militairen op Fiji de pasgekozen minister-president afgezet – hij behoorde tot de politieke partij waartoe de meeste Indiase bewoners behoren. Sindsdien is de spanning tussen de twee groepen toegenomen.

Hoe reageren de kerkleden op die moeilijke situatie? 'Ieder die ons bezig ziet, moet wel tot de conclusie komen dat het ons goed lukt om de eenheid te bewaren', zegt president Naga van de Ring Suva. 'Tijdens de staatsgreep hebben we de leden geadviseerd kerk en politiek gescheiden te houden. We blijven onze mensen voorhouden dat wanneer we eenmaal lid zijn van de kerk er geen vreemdelingen meer zijn. En ik denk dat ze daar echt achter staan, ook al hebben sommigen hun zorg uitgesproken over de situatie in ons land.'

Bisschop Ratu zegt dat de spanning gelukkig niet erg te voelen is in de kerk, zelfs niet onder nieuwe leden. 'Ik denk dat het evangelie daar debet aan is, dat ons leert dat mensen gelijk zijn, ongeacht hun maatschappelijke status, ras, overtuiging of huidskleur,' zegt hij. 'Als er, terwijl we vergaderen, onder de Indiërs angst heerst voor de Fijiers dan proberen we hen gerust te stellen.'

In aansluiting op het advies om de mensen te stimuleren één te zijn, geven de kerkleiders de leden de kans om dat in praktijk te brengen. Leden van beide groepen werken naast elkaar in de hoge raad, in functies op ring- of wijkniveau, in de bisschop, in priesterschapsquorums en als voltijdzending. Dit bevordert het gevoel van wederzijds respect. 'Ik hou van haar,' zegt zuster Varo, een autochtone Fijische,

Linksboven: Deze foto van Moushmi Singh is genomen toen ze negen jaar was. Een maand daarvoor werd ze gedoopt in de Gemeente

Rakiraki. Rechtsboven: Illisoni Tilley, een aannemer, was werkzaam als bisschop in de Wijk Lami, vlakbij de hoofdstad Suva.

Onder: Raj Kumari met haar dochters Amol Rashika, links, en Pramol Rashika. Ze behoren tot de Gemeente Tavua.

over haar eerste raadgeefster, Brijma Wati, die van Indiase afkomst is. 'Ze is zo'n grote hulp voor mij – niet alleen wat haar taken in de ZHV betreft, maar ook door op mijn zontje te letten als ik moet dirigeren.'

De leiders zien er ook op toe dat alle leden in de kerk in hun eigen taal onderricht worden. Ondanks dat de officiële voertaal van Fiji Engels is, spreken veel oudere leden, en ook degenen die in de afgelegen gebieden wonen, alleen de oorspronkelijke taal. Daarom laten bisschoppen en gemeentepredikanten vaak drie mensen spreken in de avondmaalsdienst. Eén houdt een toespraak in het Hindoestaans, de tweede in het Fijisch en de derde in het Engels. Tijdens de ZHV- en de priesterschapsvergadering gebruiken de leerkrachten vaak tolken zodat iedereen mee kan doen. En bij wijk- of gemeenteactiviteiten is er voldoende Fijisch en Indiaas eten.

Zelfs met deze inspanningen is er soms een onderliggend gevoel van spanning tussen de groepen. Maar de leden van de kerk, of ze nu Indiaas zijn of autochtoon Fijisch, voelen zich in de kerk meer op hun gemak en gelijkwaardiger aan elkaar dan waar ook in de maatschappij.

GEBRUIKEN EN CULTUREN

Voor de autochtone Fijiers zijn de gewoonten van het leven in stamverband erg belangrijk. Dorpen zijn door het hele land verspreid en elk heeft zijn eigen dorpshef die de wetten vaststelt. Het is zelfs zo dat de zendelingen pas naar een nieuw gebied gezonden kunnen worden nadat de kerkleiders hebben deelgenomen aan traditionele ceremoniën om de toestemming van het dorpshef te krijgen.

In de dorpen leven de mensen volgens een soort verenigde orde; ze geven alles wat ze hebben aan het dorpshef, die hun dan weer voedsel, kleding, en een slaapplek geeft. Als iemand naar een ander dorp verhuist, heeft

zijn familie recht op al zijn bezittingen. Bisschop Ratu vertelt: 'Kort geleden had een familielid schoolgeld nodig voor haar kinderen. Ze is niet getrouwd en de kinderen hebben geen vader. Daarom heb ik het geld gegeven. Het is voor ons heel normaal om familieleden te helpen die het nodig hebben.'

De traditie op Fiji staat niet toe dat je een gesprek begint met iemand die ouder is, en de gewone man behoort zijn leiders niet te benaderen zonder daartoe uitgenodigd te zijn. Er kunnen ook beperkingen zijn tussen de mensen van verschillende dorpen. 'Dat is soms weleens een probleem,' zegt Alex Lobendahn, hogeraadslid in de Ring Suva, 'omdat beperkingen het de leden van het ene gezin onmogelijk kunnen maken om op huisonderwijs of huisbezoek te gaan bij een gezin in een ander dorp.'

'Ik wilde dat we deze barrières konden doorbreken en de mensen in de naam van de Heer konden bezoeken in plaats van in de naam van onze cultuur,' vertelt hij verder. 'Maar de mensen verzetten zich daartegen; wat begrijpelijk is, want ze willen niet in moeilijkheden komen.'

Broeder en zuster Ucunibaravi hielden zich niet aan de culturele beperkingen om te kunnen trouwen. Zuster Ucunibaravi komt uit een vooraanstaande Fijische familie, en haar man was slechts een gewone burger. 'In onze verlovingsstijd,' zegt broeder Ucunibaravi, 'moest mijn vrouw kiezen tussen mij en haar maatschappelijke stand – maar het was voor haar het belangrijkste om het priesterschap in huis te hebben.'

De Indiase bewoners van Fiji kennen ook sterke culturele tradities. Vele Indiase ouders verbieden hun kinderen om uit te gaan, en huwelijken die door de ouders geregeld worden, zijn heel normaal. Als een vrouw trouwt, wordt ze lid van haar mans familie en moet ze meehelpen in het huishouden van haar schoonmoeder. Terwijl ze daar woont, heeft haar schoonvader het voor het zeggen. Hij bepaalt wat

Rechts: Bisschop Subbass Dass met zijn vrouw, Roselyn, en hun zoons, Amit (links) en Anand. 'Door naar de tempel te gaan, beseften we

hoeveel de Heer ons beloofd heeft', zegt zuster Dass. 'Vergeleken met de beloften van de Heer zijn materiële zaken onbelangrijk.'

Uiterst rechts: Zuster Christine Prasad, Valenshya Prasad, en Ragni Lata zijn heel gelukkig geworden door het evangelie na te leven.

ze wel en niet mag doen. Dit kan ertoe leiden dat ze geen lid van de kerk mag worden, ook al wordt haar man wél lid. Hij is niet door traditie gebonden zijn vader om toestemming te vragen.

De meeste Fijiers van Indiase afkomst zijn Hindoes en sommige Indiase kerkleden worden verstoten als ze de geloofsvertuiging opgeven die hun familie generaties lang gehad heeft. 'Het is mijn persoonlijke opvatting', zegt broeder Peter Lee, een van de raadgevers in het Zendingsgebied Suva, 'dat wanneer iemands cultuur zijn vooruitgang niet in de weg staat, we haar moeten behouden. Maar als het om tradities gaat die het werk van de Heer in de weg staan, dan moeten we een duidelijk standpunt innemen en bepalen wat we wel en niet moeten doen. Anders zullen we nooit vooruitgang maken.'

VERVULD VAN LIEFDE EN VRIENDELIJKHEID

Een sterke, duidelijk zichtbare eigenschap van de bewoners van Fiji is hun liefde voor anderen. 'Dat is kenmerkend voor de eilanden, denk ik', zegt Alex Lobendahn. 'De mensen hier zullen eerder alles weggeven dan iets voor zichzelf te houden.'

'Als we de mensen onderwijzen dat ze hun naasten lief moeten hebben en vriendschappelijk met elkaar moeten om gaan, is dat niet nieuw voor ze', zegt Peter Lee. 'Het is iets wat ze al gewend zijn te doen.'

Zijn vrouw, Sereana, vindt dat ook. 'We leven al naar die beginselen. Als ik bijvoorbeeld wat extra eten heb, dan breng ik het automatisch al naar mijn bureu.'

Zuster Fauora Akata, ZHV-presidente in de Wijk Nadi, herinnert zich een zuster die samen met haar man en kinderen de vergaderingen bezocht. Haar man was al lid van de kerk, maar zij had zich nooit laten dopen. 'Op een dag vroeg

ik haar waarom niet', zegt zuster Akata. 'Ze zei me dat het kwam omdat ze geen witte jurk had. We kochten stof en gaven het haar. Ze maakte een jurk en spoedig daarna liet ze zich dopen.'

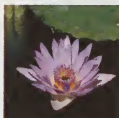
In Nadi helpen de heiligen elkaar ook naar de Nuku'Alofa-tempel op Tonga. De reis naar Tonga kost ongeveer 450 dollar. Dat is voor veel gezinnen een te groot bedrag om bij elkaar te sparen. Daarom organiseren de leden ieder jaar diners en culturele avonden waar iedereen naar toe kan komen. Het geld dat ze daarmee verdienen, wordt gebruikt voor de jaarlijkse tempelreis in augustus. Verscheidene mensen die werkeloos zijn, of gezinnen die niet de kans hebben om te sparen, worden dan van dat geld naar de tempel gestuurd.

Hun warme persoonlijkheid maakt van de heiligen op Fiji ook zendingsactieve leden. Het komt vaak voor dat leden van een wijk of gemeente elkaar al kenden voordat ze toetraden tot de kerk. Een week nadat Saminsi en Sereana Ratu, leden van de Gemeente Rakiraki, zich lieten dopen, brachten ze de zendelingen al met twee niet-leden in contact. Nu hebben al vijf van hun vrienden zich laten dopen.

'Een van de redenen waarom we zo makkelijk over het evangelie kunnen praten, is omdat we vaak onder de mensen zijn', zegt bisschop Subhash Dass van de Wijk Nasinu. 'Als we iemand op straat gedag zeggen, is het heel normaal dat zo'n gesprek vijf of tien minuten duurt.'

ZENDELINGEN VAN EIGEN BODEM

Het verlangen om het evangelie onder de eigen bevolking te verbreiden, komt duidelijk tot uitdrukking in het zendingsprogramma voor de voltijdzendelingen. Van de 105 zendelingen in Fiji komen er 38 van Fiji zelf. Zolang de kerk op deze eilanden is, zijn die van wezenlijk belang geweest.

Toen de eerste Amerikaanse zendelingen in mei 1954 naar Fiji kwamen, mochten er van de overheid slechts twee tegelijk in het land zijn. De rest van het zendelingenleger bestond uit autochtonen. Het aantal Amerikanen mocht geleidelijk aan verhoogd worden naar zestien, en na de staatsgreep van 1987 werd de beperking geheel opgeheven.

Desondanks gaan de meeste Fijtiërs in hun eigen land op zending. (Een paar leden van Indiase afkomst zijn nu naar India op zending geroepen.) Een van de redenen daarvoor is de taal. Omdat veel mensen geen vloeiend Engels kunnen spreken, is het voor zendelingen die niet uit Fiji zelf komen heel moeilijk om abstracte spirituele beginselen uit te leggen. Voor de zendelingen die hier geboren zijn, bestaat dat probleem niet. 'Omdat we in onze eigen taal kunnen onderwijzen,' zegt zending Laisias Veikoso, 'kunnen we alles duidelijker uitleggen. Het is voor ons makkelijker onze onderzoekers deelgenoot te maken van onze gevoelens, waardoor zij de geest makkelijker voelen.'

Zending Nawal Sen zegt dat hij het fijn vindt om op Fiji op zending te zijn, omdat hij graag wil dat zijn volk de reddende kennis van het evangelie ontvangt. Omdat hij van Indiase afkomst is en de Indiase cultuur en religie begrijpt, merkt hij dat hij zijn volk beter behulpzaam kan zijn bij het oplossen van hun problemen door ze te leren evangeliebeginselen toe te passen.

'Ongeveer zes jaar geleden hadden we maar twaalf zendelingen uit Fiji zelf,' zegt president Naga. 'Nu hebben we er 38. En we zullen er nog veel meer krijgen. De kinderen van de eerste-generatielieden bereiken spoedig de leeftijd waarop ze op zending kunnen gaan. Ze krijgen door hun schriftstudie in het seminarie groot inzicht in de beginselen van het evangelie.'

Maar wat zeker zo belangrijk is: het zendingsprogramma

verschafft de jonge Fijtiërs training. 'De teruggekeerde zendelingen zijn van onschatbare waarde', vertelt bisschop Joseph Sokia van de Wijk Tamavua. 'De meesten blijven actief, en hun zending versterkt hun getuigenis, bereidt hen voor op leiderschap en geeft hun een levenslang besef van het belang van zendingswerk.'

Broeder en zuster Ucunibaravi zijn het erover eens dat hun zending hun geestelijk volwassen heeft gemaakt en dat het een wezenlijk verschil in hun leven en in het leven van hun kinderen uitmaakt. 'We vinden het een eer dat we op zending hebben mogen gaan', zeggen ze. 'Er zijn hier veel gezinnen waarvan de ouders gescheiden zijn. Als wij geen zending hadden vervuld, waren we misschien in dezelfde situatie terecht gekomen.' Door hun zending zijn ze ook heel actief in de kerk. 'De kerk is het belangrijkste in ons leven', zegt broeder Ucunibaravi. 'We zouden niet zonder het evangelie kunnen.'

'Ook al wilde ik nog zo graag in een ander land op zending,' zegt Alex Lobendahn, 'ik wist dat we hier zendelingen nodig hadden. In sommige opzichten was het moeilijk. Maar het heeft me geholpen de mensen beter te begrijpen en meer lief te hebben. Door mijn zending wil ik de kerk op Fiji zien groeien en wil ik daaraan meewerken.'

Veel teruggekeerde zendelingen blijven echter niet op Fiji. Velen gaan naar de Brigham Young University op Hawaï, trouwen met heiligen der laatste dagen van andere eilanden, of nemen een baan in een ander land waar de economische vooruitzichten gunstiger zijn.

GELOOF EN WONDEREN

De Fijische leden van de kerk zijn nederige mensen met

Linksboven: De 16-jarige Sanjanita Singh en haar moeder, Devi Wanti Singh, die de eerste ZHV-presidente van de Gemeente Ba was.

Rechtsboven: Jovesa Nausa, lid van

de Gemeente Ba, spant zijn stier in om het suikerrietveld te gaan bewerken. 'Ik ga stapje voor stapje in het evangelie', zegt hij. 'Ik geloof dat de Heer dat van me verlangt.'

Onder: Vaione Soronavalu heeft zijn baan in de bakkerij opgezegd om op zending te kunnen gaan in het Zendingsgebied Nadi.

groot geloof in God en het vertrouwen dat God voor hen zal zorgen. Dat geloof blijft niet onbeantwoord.

Toen de 21-jarige Sunita Kumari, een Indiase zuster, lid wilde worden van de kerk, probeerde haar oudere broer haar tegen te houden door een huwelijk voor haar te regelen. Nadat de leden van de Gemeente Rakiraki voor Sunita gevestigd en gebeden hadden, ging het huwelijk niet door en kon ze zich laten dopen.

Een paar maanden later hebben Sunita en de leden weer gevestigd en gebeden, deze keer om een baan voor haar. Ze was al vier jaar op zoek naar werk, sinds de voltooiing van haar opleiding, maar nu was het nog belangrijker om geld te verdienen, want dan kon ze 'tiende betalen en de armen helpen.' Een week later kreeg ze een baan aangeboden als secretaresse bij een nieuwe firma. Daarna heeft ze als zending in het Zendingsgebied Suva gewerkt.

Het was een droog jaar toen Mona en George Dunn besloten om suikerriet op hun land te gaan verbouwen. Nadat het zes weken niet geregend had, vreesden de familie Dunn en de man die zij in dienst hadden genomen om de planten te poten, dat de oogst uiteindelijk verloren zou gaan. Broeder en zuster Dunn en hun zonen vastten en baden. Toen zij 's zondags uit de kerk kwamen, liep de knecht hen tegemoet. 'Jullie zijn erg gezegend,' zei hij. 'Het heeft net genoeg geregend om jullie suikerriet in leven te houden.'

Een andere keer stond hun watertank bijna droog. De familie Dunn bad om regen. Een paar dagen later zaten ze 's avonds op de veranda en zagen wat wolken zich samenvakken. 'Zou het niet geweldig zijn als het nu zou gaan regenen?' vroeg zuster Dunn.

'Het gaat nog wel regenen,' antwoordde haar man. En dat deed het. De regenstorm vulde hun tank tot aan de rand – maar de weg die naar hun huis leidde, bleef kurkdroog.

Subhash en Roselyn Dass en hun zoons, Amit en

Anand, wilden naar de tempel om zich aan elkaar te laten verzegelen, maar het lukte niet om het geld bij elkaar te sparen. Toen broeder Dass als bisschop geroepen werd, had hij heel sterk het gevoel dat hij eerst zijn begiftiging moest ontvangen. Ze hadden genoeg geld voor een ticket naar Tonga en zuster Dass moedigde haar man aan om alleen te gaan. 'Nee,' zei hij. 'We moeten als gezin gaan. De Heer zal voor een oplossing zorgen.'

De volgende twee zondagen vastte het gezin. Aan het eind van de tweede week bood de werkgever van bisschop Dass aan om hun het geld voor alle vier de tickets te lenen. 'Onze tempelgang was een van de mooiste ervaringen die we ooit gehad hebben,' zegt bisschop Dass. 'We weten nu dat als we eerst het koninkrijk Gods zoeken, de Heer voor de rest zal zorgen.'

GEEN GROTERE BLIJDSCHAP

Jovesa Nauso woont op een suikerrietboerderij van vier hectare in Vesaru, een landbouwgebied even buiten Ba. Hij is ouderling in de Gemeente Ba en geeft de cursus Evangelieleer. 'Ik oogste meestal veel suikerriet – 250 tot 270 ton', zegt hij. 'Maar ik was niet gelukkig. Nu ben ik lid van de kerk en ik maak me niet zoveel zorgen meer om geld. Ik geloof dat God met ons is en ons helpt. Ook al was mijn oogst afgelopen jaar kleiner, ik voelde me gelukkiger.'

De gevoelens die broeder Nausa beschrijft, vind je terug bij vele heiligen der laatste dagen op Fiji: 'We hebben nog nooit zo'n eenheid gehad in ons gezin.' 'We vinden het geweldig om lid te zijn van de kerk.' 'Het evangelie maakt ons gelukkig.'

Vreugde is een van de grote zegeningen die de kerk de heiligen der laatste dagen in Fiji heeft gebracht – een vreugde die eeuwig kan zijn. Het leven in dit paradijs wordt steeds beter. □

Pornchai Juntratip

geestelijk voorbereid

David Mitchell

Pornchai Juntratip loopt voorzichtig de kamer binnen en voelt aan waar zijn bezoeker zit. Hij glimlacht, slaat de palmen van zijn handen tegen elkaar, buigt zijn hoofd en groet op de traditionele Thaise manier: 'Sawat dee khrap.'

Broeder Juntratip is een tengere, gevoelige man. Zijn gezicht is nog zo jeugdig dat je niet zou zeggen dat hij 46 is. Bezoekers voelen een hemelse sfeer om broeder Juntratip heen en men heeft hem wel beschreven als 'een man zonder bedrog, onaangestast door wereldse invloeden'. Hij werkt als vertaler voor het kerkelijk vertaalbureau in zijn geboorteplaats Bangkok en heeft al veel in zijn leven bereikt, ondanks dat hij in zijn tienerjaren zijn gezichtsvermogen verloor.

'Ik was acht of negen toen ik blind werd aan mijn rechteroog. Pas toen ik door een verrekijker keek, merkte ik dat ik alleen nog maar met mijn linkeroog kon zien. Toen ik een jaar of veertien was, werd ik ook aan dat oog blind. Nu kan ik alleen het verschil tussen licht en donker zien.'

Maar ook al heeft broeder Juntratip zijn gezichtsvermogen verloren, hij heeft de gave ontwikkeld om met de geest te zien.

'Ik was achter in de twintig toen ik de zendelingen ontmoette. Ze fietsten langs mijn huis en zagen me. Ze stopten, stelden zich voor en vroegen of ik ooit van de kerk gehoord had. Toen ik nee zei, vertelden ze me over Joseph Smith en het eerste visioen.

Pornchai Juntratip met zijn zoon, Pituporn, naast het snackkarretje dat door zijn vrouw gerund wordt. Zuster Juntratip, links, verkoopt lichte maaltijden aan de werknemers van sommige bedrijven in de buurt.

FOTOGRAFIËN: WINAI WATANAWONGWOKAKULIA EN SUPAKKHAHA CHAMONGKON

Broeder Juntratrip gebruikt een computer bij zijn vertaalwerk. Hij vertaalt studiemateriaal van het seminarie en instituut in het Thais. Hij luistert naar geluidsbanden in het Engels die hem vanuit Salt Lake City worden gestuurd. Dan typt hij zijn vertaling in op de computer. Uiterst rechtsboven: Broeder en zuster Juntratrip met hun zoon, Pituporn.

'Uit hetgeen ze mij vertelden, voelde ik dat Joseph Smith een goede man was en niets had gedaan wat verkeerd was. Ze stelden voor dat ik op mijn knieën ging om mijn Hemelse Vader te vragen of hetgeen ze mij verteld hadden waar was. Toen ik opstond, kwam er een zacht, warm gevoel over me.'

De zendingen maakten een nieuwe afspraak met me. Deze keer brachten ze een Boek van Mormon en *De Artikelen des Geloofs*, van ouderling James E. Talmage in braille mee. Beide in het Engels.

Maar Pornchai zei dat hij hierop voorbereid was. Zijn vader, een bankemployé, had hem al vanaf zijn negende jaar Engels geleerd. Toen hij tien was kreeg hij privé-lessen. Later liet hij zich inschrijven voor een schriftelijke high-school-opleiding die hem door een blindenschool in de Verenigde Staten werd aangeboden. Pornchai heeft de opleiding afge maakt en ontving zijn Amerikaans high-schooldiploma kort voordat de zendelingen langskwamen.

'Als ik op die jaren terugkijk, besef ik dat het allemaal in elkaar past', zegt broeder Juntratrip. 'Ik was niet alleen in staat de boeken te lezen die de zendelingen me gaven, maar was ook geestelijk voorbereid op de evangelieboodschap.'

'Toen ik opgroeide kon ik de gewoonten van twee religies observeren. Zoals de meeste bewoners van Thailand ben ik boeddhistisch grootgebracht. Mijn ouders, die van Chinese afkomst waren, hielden zich aan Chinese religieuze gebruiken, zoals het nieuwjaarsfeest, het feest voor de voorouders en het feest van de nieuwe maan.

'Maar ik had als kleine jongen – lang, lang geleden –

over Jezus Christus gelezen. Ik had ook films over de Heer gezien, zoals de *Tien Geboden* en andere verfilmde bijbelverhalen. En ik geloofde in God. Ik zei tegen mezelf dat er wel een God moest zijn, want als er geen God was, wie had dan het heelal en alle goede en mooie dingen in de wereld gemaakt? Er moest gewoon een almachtig Wezen zijn.'

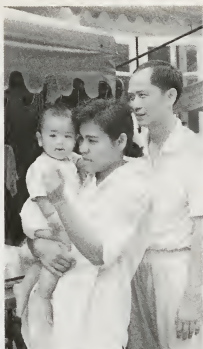
Broeder Juntratrip liet zich op 6 december 1976 dopen, hij was toen 28 jaar.

Zijn ouders waren al gestorven en hij ondervond tegenstand van twee jongere broers. 'Het waren ingenieurs en hun enige religie was materialisme. Ze konden niet begrijpen waar ik mee bezig was.'

Drie jaar later waren ze er op tegen dat hij naar de Brigham Young University-Hawaii wou gaan. 'Mijn broers waren ervan overtuigd dat ik het niet zou halen,' herinnert hij zich, 'en ze wilden niet in verlegenheid gebracht worden.' Om te voorkomen dat hij toch ging, namen zijn broers hem een stuk land af dat hij van zijn moeder geërfd had. Hij was van plan dit te verkopen en van het geld zijn studie te betalen. Maar zijn broers zeiden dat zij het land in beheer zouden houden zodat zij het konden verkopen om zijn thuisreis te betalen als hij het niet zou redden aan de Brigham Young University.

Maar broeder Juntratrip hield vast aan zijn plannen en schreef zich in aan de universiteit. Hij schreef naar een luchtvaartmaatschappij en vroeg of hij voor half geld mocht reizen. Hij kreeg een gratis ticket.

Pornchai studeerde Engelse literatuur aan de universiteit en nam de colleges op band op. Ook luisterde hij naar band-

opnamen van de teksten die hij moest bestuderen. Hij verzorgde in zijn levensonderhoud door ingesproken banden van geschiedeniscolleges uit te typen.

In december 1983 haalde hij zijn propaedeutische en ging toen naar de Brigham Young University in Provo (Utah) om daar zijn doctoraal in Engelse literatuur te halen. 'Omdat ik het zo goed had gedaan aan de universiteit op Hawaii, gaven mijn broers me nu wel het geld dat het land had opgebracht. Nu had ik geld om de reis naar Utah te betalen', zegt broeder Juntratrip. 'Ik moest zo veel tijd aan mijn studie besteden, dat ik niet ook nog eens in mijn levensonderhoud kon voorzien. Gelukkig kreeg ik een beurs. Ik haalde mijn doctoraal in juni 1986 en ging terug naar Thailand.'

Nadat hij in Thailand was teruggekeerd, gaf broeder Juntratrip zeven maanden thuis les aan studenten. Toen kreeg hij een baan aangeboden bij het kerkelijk vertaalbureau.

'Ik heb gebeden dat ik een baan mocht vinden die op mijn specifieke omstandigheden aansloot en zo'n baan heb ik gevonden. Ik vertaal seminarie- en instituutboeken in het Thais.'

In eerste instantie huurde broeder Juntratrip iemand in

om de Engelse tekst voor te lezen. Hij sprak de Thaise vertaling in op de bandrecorder en daarna werden de bandjes uitgetypt worden. Die laatste twee stappen waren niet meer nodig, zodra hij zichzelf geleerd had om een Thaise schrijfmachine te gebruiken. Tenslotte verving hij de schrijfmachine door een computer, wat het reviseren en corrigeren makkelijker maakt. Nu krijgt hij de originele Engelse tekst op band thuis.

Broeder Juntratrip ontmoette zijn vrouw, Kwanjai, een paar jaar nadat hij aan de Brigham Young University was afgestudeerd. Ze was in Thailand op zending geweest.

In juni 1990 werden zij aan elkaar verzegeld in de Manila-tempel (Filipijnen) door Floyd Hogan, Kwanjai's voormalig zendingspresident. Hun zoon Pituporn werd in augustus 1991 geboren. 'Zijn naam betekent *patriarchale zegen*', legt broeder Juntratrip uit. 'We hopen dat hij, net als zijn moeder, een goede zending wordt.'

'Ik herinner me dat ik tijdens de zendelingenlessen voelde dat de boodschap die de zendingen me onderwezen waar en goed was,' zegt hij. 'Door ernaar te streven het evangelie na te leven, heb ik de zekerheid gekregen dat het waar en goed is.' □

Het geluk va

Melvin L. Prueitt

FOTOGRAAF: MATT REIER

an je partner

In een huwelijk heeft iedere partner de macht om de liefde in de relatie te vernietigen of te laten groeien. Niet lang geleden keek ik even naar een op zich leuk uitziend jong echtpaar. Je kon zien dat ze getrouwd waren, want de vrouw zou niet op deze manier met de man gesproken hebben als ze nog verkering hadden. De vrouw ging ongenadig tekeer over iets onbelangrijks. Door woord en gebaar maakte ze haar man duidelijk dat hij niets waard was. In mijn ogen was dat niet zo. Integendeel, ze zagen er beiden in-

telligent en succesvol uit, maar zij reageerde negatief op alles wat hij zei of deed.

Ik had wel naar de jonge vrouw toe willen gaan en zeggen: 'Wat probeer je hiermee te bereiken?' Misschien dacht ze dat hij door haar kritiek zou gaan inzien dat ze gelijk had en zou hij de persoon worden die zij wou dat hij was. Maar waar ze in feite mee bezig was, was iemand creëren die niet van haar zou kunnen houden. Het maakt niet uit hoe groot en hartstochtelijk zijn liefde in de verkeringstijd was, als ze

hem zo blijft behandelen, dan zal zijn liefde voor haar zeker verzwakken of verdwijnen.

Sommige jonge mensen zeggen: 'Onze liefde is sterk genoeg om tegen een paar flinke ruzies te kunnen.' Ja, wonden helen. Maar het helen van wonden laat littekens achter en teveel littekenweefsel laat weinig ruimte voor liefde over.

Onze emotionele en lichamelijke reacties op de bejegening van anderen kunnen worden geconditioneerd. Als je iedere keer wanneer je het handvat van de koelkast aanraakt een schok krijgt, dan zul je na een tijdje de koelkast gaan haten. Je zult zelfs walging voelen als iemand anders het woord koelkast alleen maar noemt.

Hetzelfde gebeurt er met echtparen die eens zo veel om elkaar gaven en nu elkaar alleen maar kritiseren. Liefde kan niet jaar in jaar uit zulke aanslagen blijven verdragen! Ik geloof dat liefde een emotie is die ervoor zorgt dat we de ander gelukkig willen zien. Als we onze man of vrouw op een kwetsende manier behandelen, zeggen we in feite: 'Jouw gevoelens vind ik niet belangrijk. Ik hou niet van je.'

Ik ken een man en een vrouw die al verscheidene jaren getrouwd zijn. Ze hebben beiden een universitaire opleiding gehad en het zijn alleraardigste mensen. Maar iedere keer als zij in gezelschap van anderen iets zegt, kleineert hij haar opmerkingen. Zal

FOTOGRAAF: STEVE BUNDERSON

dat haar gevoel voor eigenwaarde goeddoen? Denkt hij dat zij geen gevoelens heeft? Wat zegt dat haar over zijn liefde? Wat zal dat door de jaren heen voor invloed hebben gehad op haar liefde voor hem? Er is geen plaats voor superioriteit in een huwelijk, op wat voor manier dan ook, zelfs niet als grapje.

Soms, als we onenigheid met onze partner hebben, proberen we de schuld bij de ander te leggen. Als we de schuldige gevonden hebben, vinden we dat hij of zij straf verdiend heeft – en mees-

tal bestraffen we door harde woorden. Maar als we gerechtigheid willen binnen het huwelijk, kunnen we de liefde weleens kwijtraken.

Als we die bijzondere persoon ontmoeten, ontwaakt er een fijn gevoel – dat is een heerlijke gave van God. We kunnen dat gevoel met tederheid voeden, zoals we een mooie bloem zouden doen, en dan zal het door de jaren heen fris en mooi blijven. We kunnen het echter ook slecht verwaarlozen, het belachelijk maken en het negeren – en tenslotte zullen we ons afvragen

waarom het wegkwijnt en vermindert. Met bloemen gaat het zo, maar met liefde ook.

Als we werkelijk van onze partner houden, zullen we zoveel waarde hechten aan zijn of haar geluk, dat we niets zullen zeggen dat het kan schaden. Onze woorden zullen van lof, bewondering en vriendelijkheid getuigen. Dan zal liefde groeien.

De keuze is aan onszelf. We kunnen ons leven lang tegen onze partners tekeergaan, onze rechten verdedigen, ons zelfbeeld beschermen, op fouten en tekortkomingen wijzen en onze partners ons ongenoegen duidelijk maken. Maar in de jaren die voor ons liggen, zullen we zien dat wanneer we hier voor kiezen, die liefde van de partner ernstige schade wordt toegebracht. Ten slotte zal hij of zij niet meer met blijdschap in onze ogen kijken en het niet meer fijn vinden om bij ons te zijn.

We kunnen echter ook een wijzere keuze doen. We kunnen ons de inspanning getroosten om te veranderen, zodat onze woorden voortdurend van liefde getuigen. Als we dat doen, zullen we de beloning krijgen dat we iedere keer bij het binnenkomen van de kamer blijdschap in de ogen van onze partner zullen zien. Het leven biedt ons de kans om ons huwelijk tot eeuwige liefde te laten opbloeien. Waar kiezen we voor? □

Gary E. Smith, *De bouw van de Nauvoo-tempel.*

Joseph Smith in overleg met de architect William Weeks over de tempel. Na de dood van Joseph Smith gingen de heiligen verder met de opbouw van Nauvoo, ook al was er een kans dat ze noodgedwongen de stad moesten verlaten. Voorraden waren schaars en Brigham schreef in zijn dagboek: 'Ik vroeg de Heer of we moesten blijven (...) en de tempel moesten afbouwen. Het antwoord was: 'Ja.' De tempel werd in 1846 ingewijd.

De waterlelie is slechts een van de vele mooie bloemen die er toe bijdragen dat de Fijieilanden, gelegen in de Stille Zuidzee, 'hemels' zijn. Door het evangelie krijgen de leden een extra spirituele schoonheid die het leven in dit paradijs nog mooier maakt. Zie 'Fiji: eilanden van geloof', blz. 32.